

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2006. gada 15. martā *

Lieta T-26/02

Daiichi Pharmaceutical Co. Ltd, Tokija (Japāna), ko pārstāv Ž. Buharts [*J. Buhart*]
un P. M. Luī [*P.-M. Louis*], advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienų Komisiju, ko pārstāv R. Veinraits [*R. Wainwright*] un
L. Pinjatoro-Nolina [*L. Pignataro-Nolin*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburga,

atbildētāja,

par prasību atcelt tiesību aktu vai samazināt naudas sodu, ko prasītājam uzliek ar
Komisijas 2001. gada 21. novembra Lēmuma 2003/2/EK par EKL 81. panta un EEZ
līguma 53. panta piemērošanas procedūru 3. panta f) punktu (Lieta COMP/
E-1/37.512 — Vitamīni) (OV 2003, L 6, 1. lpp.).

* Tiesvedības valoda — angļu.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs I. Legāls [*H. Legal*], tiesneši P. Mengoci [*P. Mengozzi*] un I. Višņevska-Bjalecka [*I. Wiszniewska-Bialecka*], sekretārs I. Nacins [*I. Natsinas*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesa sēdi 2005. gada 23. februārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Prāvas priekšvēsture

- ¹ Ar 2001. gada 21. novembra Lēmumu 2003/2/EK par EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (lieta COMP/E-1/37.512 — Vitamīni) (OV 2003, L 6, 1. lpp., turpmāk tekstā — “Lēmums”) Komisija tā 1. pantā konstatēja, ka vairāki uzņēmumi, piedaloties virknē atsevišķu aizliegtu vienošanos, kas iespaido divpadsmit dažādus vitamīnu tirgus, proti, A, E, B 1, B 2, B 5, B 6 vitamīnu, folskābes, C, D 3, H vitamīnu, beta karotīna un karotinoīdu tirgu, bija pārkāpuši EKL 81. panta 1. punktu un Eiropas Ekonomikas zonas līguma (EEZ) 53. panta 1. punktu. No

Lēmuma 2. apsvēruma īpaši izriet, ka šo vienošanos ietvaros attiecīgie uzņēmumi ir noteikuši dažādu produktu cenas, sadalījuši pārdošanas kvotas, kopīgi vienojušies par un īstenojuši cenu paaugstinājumu, publicējuši paziņojumus par cenām saskaņā ar to vienošanos, pārdevuši produktus par cenām saskaņā ar vienošanos, izveidojuši vienošanās ievērošanas uzraudzības un kontroles mehānismu un piedalījušies regulāru sanāksmju sistēmā, lai īstenotu savus plānus.

- 2 Starp šiem uzņēmumiem, it īpaši, ir Japānas uzņēmums *Daiichi Pharmaceutical Co. Ltd* (turpmāk tekstā — “Daiichi” vai “prasītāja”), kura tika atzīta par atbildīgo par pārkāpumiem Kopienas un EEZ B 5 un B 6 vitamīna tirgū (Lēmuma 1. panta 1. punkta g) apakšpunkts).
- 3 Lēmuma 1. panta 2. punkta f) apakšpunktā Komisija konstatēja, ka pārkāpumi, kuros piedalījās *Daiichi*, ilga, attiecīgi, no 1991. gada septembra līdz 1999. gada februārim un no 1991. gada janvāra līdz 1994. gada jūnijam.
- 4 Lēmuma 2. pantā uzņēmumiem, kas atzīti par atbildīgiem par konstatētajiem pārkāpumiem, tika uzlikts pienākums nekavējoties izbeigt pārkāpumus, ciktāl tie tos vēl nebija izdarījuši, un turpmāk atturēties no darbībām vai rīcības, kas atzīta par pārkāpumu, kā arī no ikviena cita pasākuma ar identisku vai līdzvērtīgu mērķi vai iedarbību.
- 5 Komisija uzlika naudas sodu par pārkāpumiem, kas konstatēti A, E, B 2, B 5, C, D 3 vitamīnu, beta karotīna un karotinoīdu tirgū, taču tā neuzlika naudas sodu par pārkāpumiem, kas konstatēti B 1, B 6, H vitamīnu un folskābes tirgū (Lēmuma 3. pants).

- 6 No Lēmuma 645.–649. apsvēruma izriet, ka šajos pēdējos minētajos tirgos konstatētie pārkāpumi tika izbeigti vairāk nekā piecus gadus pirms Komisijas izmeklēšanas uzsākšanas, un tāpēc šiem pārkāpumiem bija piemērojams 1. panta Padomes 1974. gada 26. novembra Regulā (EEK) Nr. 2988/74 attiecībā uz noilguma termiņiem procesuālās darbībās un sankciju piemērošanā atbilstoši Eiropas Ekonomikas kopienas transporta un konkurences noteikumiem (OV L 319, 1. lpp.).
- 7 Tātad, it īpaši, *Daiichi* netika piemērots naudas sods par piedalīšanos pārkāpumā attiecībā uz B 6 vitamīnu.
- 8 Turpretim *Daiichi*, tāpat kā diviem citiem uzņēmumiem, ko atzina par atbildīgiem par pārkāpumu attiecībā uz B 5 vitamīnu (pantotenskābe, ko sauc arī par “calpan”), tas ir — *F. Hoffmann-La Roche AG* (turpmāk tekstā — “*Roche*”) un *BASF AG*, par piedalīšanos šajā pārkāpuma tika piemērots naudas sods (Lēmuma 3. panta f) punkts).
- 9 Šī naudas soda apmēru Komisija noteica, pamatojoties uz Pamatnostādnēm sodanaudas [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp., turpmāk tekstā — “Pamatnostādnes”), un Paziņojumu attiecībā uz naudas soda nepiemērošanu vai tā apmēra samazināšanu lietās sakarā ar aizliegto vienošanos (OV 1996, C 207, 4. lpp., turpmāk tekstā — “Paziņojums par sadarbību”).
- 10 Lēmuma 657. un 658. apsvērumā Komisija noteica vispārējus kritērijus, uz kuru pamata tā veic naudas soda summas noteikšanu. Tā precizēja pienākumu ievērot visus lietas apstākļus un, it īpaši, pārkāpuma smagumu un ilgumu, kas ir divi kritēriji, kuri ir tieši minēti Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17, — Pirmās Regulas par Līguma [81]. un [82]. panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.) — 15. panta

2. punktā; katrā konkrētā gadījumā vērtēt noteiktā pārkāpumā iesaistīta uzņēmuma lomu; nosakot uzliekamā naudas soda apmēru, ņemt vērā, it īpaši, atbildību pastiprinošus un mīkstinošus apstākļus, un attiecīgā gadījumā piemērot Paziņojumu par sadarbību.

- 11 Nemot vērā pārbaudāmo pārkāpumu raksturu, to ietekmi uz dažādiem attiecīgo vitamīnu produktu tirgiem un to, ka katrs no pārkāpumiem attiecas uz visu kopējo tirgu un, pēc tās izveidošanas, uz visu EEZ, — attiecībā uz pārkāpuma smagumu Komisija uzskatīja, ka Lēmuma norādītie uzņēmumi ir izdarījuši ļoti smagus EKL 81. panta 1. punkta un EEZ līguma 53. panta 1. punkta pārkāpumus, par katru no kuriem var noteikt naudas sodu vismaz 20 miljonu euro apmērā (Lēmuma 662.–674. apsvērums).
- 12 Lai noteiktu naudas soda sākotnējo summu, Komisija, precizējot, ka tā ir ņēmusi vērā dažādu vitamīnu produktu tirgu apmēru, atgādināja, ka “ļoti smagu pārkāpumu kategorijā paredzēto naudas sodu skala ļauj piemērot uzņēmumiem dažādas pieejas, lai ņemtu vērā katra no tiem faktiskās ekonomiskās iespējas radīt nopietnas konkurences traucējumus un lai noteiktu naudas soda apmēru līmeni, kas tam nodrošina pietiekamu atturēšanas efektu”. Tā uzskatīja, ka “šāds uzdevums ir it īpaši būtisks gadījumā, ja, tāpat kā šajā lietā, uzņēmumi, kas piedalās pārkāpumā, būtiski atšķiras lieluma ziņā”. Turpmāk tā norādīja, ka “šīs lietas, kas attiecas uz vairākiem uzņēmumiem, apstākļos naudas soda pamata apmēra noteikšanai ir jāņem vērā katra uzņēmuma konkrēto svaru un, attiecīgi, tā nelikumīgās rīcības reālo ietekmi uz konkurenci” (Lēmuma 675., 678. un 679. apsvērums).
- 13 Tādēļ Komisija uzskatīja par vajadzīgu sadalīt attiecīgos uzņēmumus dažādās kategorijās “atkarībā no katra uzņēmuma relatīvā nozīmīguma dažādos attiecīgo vitamīnu produktu tirgos”, piebilstot, ka “uzņēmuma ierindošanu noteiktā kategorijā

attiecīgajā gadījumā var koriģēt, lai ņemtu vērā, it īpaši, vajadzību nodrošināt atturošo efektu". Lai salīdzinātu dažādu uzņēmumu relatīvo nozīmīgumu katrā no attiecīgo vitamīnu produktu tirgiem Komisija uzskatīja, ka ir piemēroti par pamatu ņemt attiecīgā produkta apgrozījumu pasaules mērogā. Komisija atzīmēja, ka "visas aizliegtās vienošanās pēc to rakstura bija globālas un to mērķis bija, it īpaši, sadalīt tirgu pasaules mērogā un tādējādi novērst konkurējošo spēku pilna apmēra darbību EEZ", un ka "noteikta karteļa konkrēta dalībnieka apgrozījums pasaulē ļauj izdarīt secinājumu par tā ieguldījumu šī karteļa efektivitātē kopumā vai, gluži pretēji, par nestabilitāti, ar ko kartelim būtu jāsaskaras, ja šis dalībnieks tajā nebūtu iesaistīts". Tāpat Komisija norādīja, ka, lai novērtētu attiecīgo apgrozījumu, tā izmantoja "pēdējo pilno pārkāpuma izdarīšanas kalendāro gadu" (Lēmuma 680. un 681. apsvērumus).

14 Tātad, Komisija attiecībā uz pārkāpumu, kas ir saistīts ar B 5 vitamīnu, konstatēja, ka "*Roche* un *Daiichi* bija divi galvenie B 5 vitamīna ražotāji pasaules tirgū", tādēļ tie tika ierindoti pirmajā kategorijā, bet *BASF*, "kuras tirgus daļa pasaules tirgū bija ievērojami mazāka (gandrīz puse no *Roche* daļas)", tika ierindota otrajā kategorijā. Ar šo pārkāpumu saistītā naudas soda sākotnējais apmērs, "ņemot vērā kategorijas, kas ir izveidotas, pamatojoties uz uzņēmumu relatīva nozīmīguma kritēriju šajā tirgū", tādējādi tika noteikts 20 miljonu euro apmērā *Roche* un *Daiichi* un 14 miljonu euro apmērā *BASF* (Lēmuma 689. un 690. punkts).

15 Naudas soda pietiekami atturoša rakstura nodrošināšanai Komisija, lai ņemtu vērā *Roche* un *BASF* uzņēmumu lielumu un globālos resursus, šiem uzņēmumiem aprēķinātā naudas soda sākotnējo apmēru palielināja par 100 % (Lēmuma 697.–699. apsvērumus).

16 Saistībā ar pārkāpuma ilgumu Komisija, precizējot, ka *Roche*, *Daiichi* un *BASF* ir izdarījušas ilgtermiņa pārkāpumu, kas šajā lietā ir deviņi gadi, attiecībā uz katru no

tiem palielināja no divos iepriekšējos punktos noteiktajām operācijām izrietošo summu par 80 %. Tādējādi prasītājam piemērotā naudas soda pamata summa tika palielināta līdz 36 miljoniem euro (Lēmuma 706. un 711. apsvērums).

- 17 *Roche* un *BASF* gadījumā vērā tika ņemts atbildību pastiprinošais apstāklis saistībā ar to vadītāja un iniciatora lomu, it īpaši par pārkāpumu attiecībā uz B 5 vitamīnu. Pamatojoties uz šo apstākli, to naudas soda pamata apmērs tika palielināts, attiecīgi, par 50 % un 35 % (Lēmuma 712.–718. apsvērums). Attiecībā uz prasītāju Komisija nav norādījusi nevienu atbildību pastiprinošu vai mīkstinošu apstākli.
- 18 Administratīvās procedūras gaitā prasītāja norādīja, ka tai ir piemērojams atbildību mīkstinošs apstāklis, jo tā nav sistemātiski vadījusies pēc noteiktajām cenām un apjomiem, no kā izriet, ka vienošanās ietekme uz tirgu tika mīkstināta. Lēmuma 728. un 729. apsvērumā Komisija šo prasītājas apgalvojumu noraidīja šādu iemeslu dēļ:

“(728) Komisija uzskata, ka cenu, ko nosaka vienošanās par mērķa cenām, precīza ievērošana nav uzskatāma par obligātu šīs vienošanās īstenošanas priekšnosacījumu. Vienošanās ir uzskatāma par īstenotu tad, kad puses nosaka savas cenas tādā veidā, lai pietuvinātu tās saskaņotajām mērķa cenām. Tā tas bija aizliegtās vienošanās, kas ietekmē C un B 5 vitamīnu tirgus, gadījumā. Tas, ka uzņēmums, kura dalība attiecībā uz cenām noslēgtā vienošanās ar konkurentiem ir noteikta, tirgū nerīkojās tādā veidā, par kādu ar konkurentiem ir panākta vienošanās, nav obligāti uzskatāms par apstākli, kas, nosakot piemērojamā naudas soda summu, jāņem vērā kā atbildību mīkstinošs apstāklis. Uzņēmums, kas, neskatoties uz vienošanos ar tā konkurentiem, tirgū īsteno vairāk vai mazāk neatkarīgu politiku, var vienkārši mēģināt izmantot vienošanos savā labā (1998. gada 14. maija spriedums lietā T-308/94 *Cascades SA/* Komisija, *Recueil*, II-925. lpp., 230. punkts).

(729) Attiecībā uz vienošanās īstenošanu apjoma ziņā, ir skaidrs, ka karteļa dalībnieki uzskatīja, ka piešķirtie apjomi ir minimālie apjomi. Ciktāl visi dalībnieku varēja pārdot tiem piešķirto apjomu, vienošanās tika ievērota. Tā tas bija attiecībā uz aizliegto vienošanos, kas ir saistīta ar C un B 5 vitamīnu tirgiem.”

19 Visbeidzot, attiecībā uz Paziņojumu par sadarbību Komisija uzskatīja, ka ņemot vērā dokumentus, ko *Roche* un *BASF* Komisijai iesniedza laikā starp 1999. gada 2. jūniju un 30. jūliju, šie uzņēmumi bija pirmie, kas Komisijai iesniedza noteicošu informāciju par slepeno vienošanos, kura, it īpaši, attiecas uz B 5 vitamīnu, kas tādējādi liedz prasītājam izpildīt Paziņojuma par sadarbību B Iedaļas b) punktā paredzēto nosacījumu. Neskatoties uz to, saskaņā ar Komisijas viedokli, *Roche* un *BASF*, kam bija iniciatoru vai noteicoša loma nelikumīgajās darbībās attiecībā uz, it īpaši, B 5 vitamīnu, neizpilda Paziņojuma par sadarbību B Iedaļas e) punktā paredzēto nosacījumu. Tādējādi nevienam no trijiem vienošanās attiecībā uz B 5 vitamīnu iesaistītajiem uzņēmumiem netika piemērots naudas soda samazinājums atbilstoši šī paziņojuma B vai C Iedaļai (Lēmuma 743.–745. apsvērums).

20 Tomēr katram no tiem bija piemērots naudas soda samazinājums saskaņā ar Paziņojuma par sadarbību D Iedaļu. Komisija uzskatīja, ka astoņi uzņēmumi, uz kuriem attiecās Lēmums un kuru skaitā ietilpst *Roche*, *BASF* un *Daiichi*, “sadarbojās ar Komisiju pirms paziņojuma par pretenzijām pieņemšanas un palīdzēja noteikt pārkāpumu, kuros tie bija piedalījušies, esamību, un/vai neapstrīdēja faktu, uz kuru pamata Komisija balsta savus apgalvojumus, būtību” (Lēmuma 754. apsvērums).

21 It īpaši Komisija atzīmē, ka *Roche* un *BASF*, iesniedzot precīzus pierādījumus par slepenās vienošanās saistībā, it īpaši, ar B 5 vitamīna tirgu organizatorisko struktūru, veica noteicošu ieguldījumu dažu šī pārkāpuma punktu noteikšanā vai apstiprināšanā. Tādējādi Komisija secināja, ka *Roche* un *BASF* atbilst Paziņojuma par sadarbību

D Iedaļas 2. punkta pirmajā ievilkumā paredzētajiem nosacījumiem un piešķīra tiem naudas soda, kas tiem būtu uzlikts sadarbības ar Komisiju neesamības gadījumā, summas 50 % samazinājumu (Lēmuma 747., 748., 760. un 761. apsvērums).

²² Attiecībā uz prasītāju Komisija secināja, ka ar 1999. gada 9. jūlija deklarāciju tā Komisijai nodeva informāciju par B 5 vitamīna karteļa organizāciju un struktūru, kas būtiski palīdzēja noteikt vai apstiprināt dažus pārkāpuma aspektus. Tādējādi Komisija secināja, ka prasītāja atbilst Paziņojuma par sadarbību D Iedaļas 2. punkta pirmajā ievilkumā paredzētajiem nosacījumiem un piešķīra tai naudas soda, kas tai būtu uzlikts sadarbības ar Komisiju neesamības gadījumā, summas 35 % samazinājumu (Lēmuma 749., 750. un 764. apsvērums).

²³ Tātad, Lēmuma 3. pantā par pārkāpumiem attiecībā uz B 5 vitamīnu paredzētie naudas sodi tika noteikti šādā apmērā:

— *Roche*: 54 miljoni euro;

— *BASF*: 34,02 miljoni euro;

— *Daiichi*: 23,4 miljoni euro.

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- 24 Ar prasības pieteikumu, ko prasītāja 2002. gada 8. februārī iesniedza Pirmās instances tiesā, tā cēla šo prasību.
- 25 Uzklusot tiesnesi — referentu, Pirmās instances tiesa nolēma uzsākt mutvārdu procesu un atbilstoši Reglamenta 64. pantā paredzētajiem procesa organizatoriskajiem pasākumiem uzdeva lietas dalībniekiem noteiktus rakstveida jautājumus, uz ko tie sniedza atbildes paredzētajā termiņā.
- 26 Lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un atbildes uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem mutvārdu jautājumiem tika uzklusītas 2005. gada 23. februāra Pirmās instances tiesas sēdē.
- 27 Prasītājas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:
- atcelt Lēmuma 3. panta f) punktu;
 - pakārtoti, būtiski samazināt prasītājai noteiktā naudas soda summu;
 - piespriest atbildētājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

28 Atbildētājas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt;

- piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

29 Prasītāja neapstrīd nedz attiecībā uz to Lēmumā konstatētos faktus, nedz arī Komisijas secinājumu, atbilstoši kuram šie fakti veido EKL 81. panta 1. punkta un EEZ līguma 53. panta 1. punkta pārkāpumu. Prasītāja precizē, ka tās prasība pamatā ir vērsta uz to, lai panāktu Lēmuma 3. panta f) punkta atcelšanu pilnā apmērā, jo, pamatojoties uz Paziņojuma par sadarbību B Iedaļu, Komisijai esot bijis jāpiešķir prasītājam apbrīvojums pilnā apmērā, un prasītājam uzliktā naudas soda summas aprēķins, ko ir veikusi Komisija, ietver vairākas kļūdas. Pakārtoti, tā norāda, ka šīs kļūdas ir par pamatu vismaz tam, lai Pirmās instances tiesa, īstenojot savu neierobežoto jurisdikciju, būtisku samazinātu uzliktā naudas soda summu.

30 Savu prasījumu atbalstam prasītāja izvirza trīs pamatus. Pirmajā pamatā tā norāda, ka prasītājam uzliktā naudas soda sākotnējās summas 20 miljonu euro apmēra noteikšana ir notikusi, pieļaujot acīmredzamas kļūdas vērtējumā, “kļūdaini piemērojot tiesības faktiem”, pārkāpjot Pamatnostādnes, vienlīdzīgas attieksmes principu un samērīguma principu. Otrajā pamatā tā norāda, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, “kļūdaini piemērojot tiesības faktiem”, un ir pārkāpusi Pamatnostādnes, atsakoties atzīt atbildību mikstinošu apstākli, kas ir

saistīts ar to, ka prasītāja tikai daļēji izpildīja slepeno vienošanos attiecībā uz B 5 vitamīnu. Trešajā pamatā tā norāda acīmredzamas kļūdas vērtējumā, “kļūdainu tiesību piemērošanu faktiem”, Paziņojuma par sadarbību pārkāpumu un vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, Komisijai vērtējot prasītājas sadarbību administratīvās procedūras gaitā.

1. *Par pirmo pamatu — sākotnējās naudas soda summas noteikšana*

Lietas dalībnieku argumenti

31 Šis pamats attiecas uz prasītājam uzliktā naudas soda sākotnējās summas 20 miljonu euro apmēra noteikšanu (skat. iepriekš minēto 12.–14. punktu) un ir sadalīts trijās daļās.

32 Pirmajā daļā prasītāja norāda, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, “kļūdaini piemērojot tiesības faktiem”, un saistībā ar naudas soda sākotnējās summas noteikšanu atkarībā no smaguma ir pārkāpusi Pamatnostādnes, neieklaujot prasītāju trešajā kategorijā aiz *Roche* un *BASF*.

33 Prasītāja, it īpaši, atgādina, ka no Pamatnostādnēm (1.A punkta ceturtā daļa) izriet, ka pārkāpuma smaguma vērtējumā ir “jāņem vērā pārkāpēju faktiskās ekonomiskās iespējas radīt nopietnus zaudējumus citiem tirgus dalībniekiem, it īpaši patērētājiem”.

34 Šajā sakarā prasītāja pārmet Komisijai, ka tā ir noteikusi prasītājai tādu pašu sākotnējo summu kā *Roche*, kas ir augstāka par *BASF* noteikto sākotnējo summu, neņemot vērā šai iestādei labi zināmo faktu, ka *Roche* un *BASF* abas divas konkurencei varēja radīt daudz lielākus zaudējumus nekā prasītāja.

35 No vienas puses, no paša Lēmuma 592. apsvēruma izriet, ka *Roche* un *BASF* kā “premixu” (pakārtots produkts, kas ir paredzēts izmantošanai dzīvnieku barībā un kurā vitamīni veido būtisku daļu) ražotāji un kā vitamīnu piegādātāji citiem premiksu ražotājiem bija spējīgi samazināt to klientu — premiksu ražotāju peļņu un radīt to darbībai faktiskus vai potenciālus zaudējumus, paaugstinot tiem pārdodamo vitamīnu cenas. No otras puses, *BASF* un, it īpaši, *Roche*, kas ir visu vitamīnu gammas ražotāji, samazinot viena vitamīna cenu līdz cenas nosišanas līmenim un sedzot starpību ar citu vitamīnu cenām, bija spējīgi izteikt draudus izspiest šī viena vitamīna ražotājus no tirgus. No Lēmuma 716. apsvēruma izriet, ka *Roche* un *BASF* globālas iespējas īstenot un saglabāt spēkā pret konkurentiem vērsto vienošanos būtiski pastiprināja liela tiem pieejamo produktu gamma, kas veido atšķirīgus, bet cieši saistītus tirgus. Tātad, Komisija varēja ierindot prasītāju, kas nebija vertikāli integrēta un kam nebija *Roche* un *BASF* pieejamā vitamīnu portfeļa, trešajā aiz šiem diviem uzņēmumiem esošajā kategorijā, nosakot tai sākotnējo naudas soda summu, kas ir mazāka par šiem diviem uzņēmumiem noteikto summu.

36 Ar otro daļu, kas ir norādīta pakārtoti, prasītāja norāda, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, “kļūdaini piemērojot tiesības faktiem”, un ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, neiekļaujot prasītāju otrajā kategorijā līdz ar *BASF* saistībā ar naudas soda sākotnējās summas noteikšanu atkarībā no pārkāpuma smaguma.

- 37 Šajā sakarā prasītāja atgādina, ka, pamatojoties uz Lēmuma 680. apsvērumu, Komisija attiecīgos uzņēmumus dažādās kategorijās ierindoja, pamatojoties uz attiecīgā produkta apgrozījumu pasaulē, kas ir sasniegts pēdējā pilnā pārkāpuma izdarīšanas kalendārā gada laikā, kurš attiecībā uz B 5 vitamīnu bija 1988. gads, salīdzinājumu.
- 38 Pirmkārt, *Roche*, *BASF* un prasītājas šī vitamīna apgrozījuma pasaulē un tirgus daļu 1998. gadā salīdzinājums parāda, ka *Daiichi* būtu jāierindo tajā pašā kategorijā kā *BASF*, un ka tādējādi Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā.
- 39 No vienas puses, prasītāja uzsver, ka atbilstoši Lēmuma 123. apsvērumā norādītajai tabulai, kas attiecas uz B 5 vitamīnu, šī vitamīna ražotāju attiecīgais apgrozījums pasaulē 1998. gadā bija šāds: *Roche* — 57 miljoni euro, *Daiichi* — 43 miljoni euro, *BASF* — 34 miljoni euro un citi — 32 miljoni euro. Prasītāja norāda, ka tās B 5 vitamīna apgrozījums bija par 14 miljoniem euro mazāks nekā *Roche* apgrozījums un tikai par 9 miljoniem euro lielāks par *BASF* apgrozījumu, kā rezultātā *Roche* apgrozījums par 33 % pārsniedza prasītājas apgrozījumu un *BASF* apgrozījums bija par 21 % mazāks nekā prasītājas apgrozījums.
- 40 No otras puses, prasītāja precizē, ka pasaules tirgus daļas, kas ir aprēķinātas, pamatojoties uz iepriekšējā punktā norādītajiem apgrozījumiem, 1998. gadā bija šādas: *Roche* — 34,3 %, *Daiichi* — 25,9 %, *BASF* — 20,5 % un citi — 19,3 %. Tādējādi tā pievērš uzmanību tam, ka 1998. gadā tās pasaules tirgus daļa bija par 8,4 procentu punktiem mazāka nekā *Roche* daļa un tikai par 5,4 procentu punktiem lielāka nekā *BASF* daļa.
- 41 Turklāt prasītāja piebilst, ka pat ja apskatītu citus kritērijus, tādus kā EEZ apgrozījumu 1998. gadā, tirgus daļas EEZ 1998. gadā vai tirgus daļas EEZ periodā,

kurā tika izdarīts pārkāpums — 1991.–1998. gadā, tad var tikai secināt, ka prasītāju nevarēja ierindot vienā kategorijā ar *Roche*, jo uz to drīzāk attiecas *BASF* kategorija. Tikai no pasaules tirgus daļām par pārkāpuma izdarīšanas periodu — 1991.–1998. gadu — izriet, ka prasītājas pozīcija ir par vienu procenta punktu tuvāka *Roche* un nevis *BASF* pozīcijai.

42 Ņemot vērā prasītājas un *BASF* apgrozījuma un tirgus daļu relatīvo tuvumu, prasītājai uzliktā naudas soda sākotnējai summai nebūtu jābūt lielākai par 14 miljoniem euro.

43 Otrkārt, prasītāja uzskata, ka Lēmums pārkāpj vienlīdzīgas attieksmes principu, jo, no vienas puses, tas bez jebkāda objektīva attaisnojuma regulē atšķirīgas situācijas (prasītājas un *Roche* situācija) līdzīgi un līdzīgas situācijas (prasītājas un *BASF* situācija) atšķirīgi, un, no otras puses, prasītāja tika ierindota pirmajā vienošanās attiecībā uz B 5 vitamīnu kategorijā (ar sākotnējo naudas soda summu 20 miljonu euro apmērā), bet, pamatojoties uz būtībā analogiskiem faktiem, *BASF* tika ierindota otrajā vienošanās attiecībā uz B 2 vitamīnu kategorijā (ar sākotnējo naudas soda summu 10 miljonu euro apmērā).

44 Šajā sakarā prasītāja pievērš uzmanību tam, ka 1998. gadā tās apgrozījums un tirgus daļa B 5 vitamīna pasaules tirgū bija zemāka par *BASF* apgrozījumu un tirgus daļu B 2 vitamīna pasaules tirgū, kas Lēmumā ir ņemts vērā, lai aizliegtās vienošanās par šo pēdējo vitamīnu dalībniekus sadalītu kategorijās. Turklāt tā norāda, ka pat ja gribētu balstīties uz attiecīgā produkta pasaules tirgus daļām visa pārkāpuma izdarīšanas periodā, tas ir, uz kritēriju, kas Lēmumā nav izmantots, tad, ievērojot vienlīdzīgas attieksmes principu, prasītāja būtu jāierindo otrajā pārkāpuma saistībā ar B 5 vitamīnu kategorijā. Tā uzsver, ka attiecībā uz šo vitamīnu tās vidējā tirgus daļa pārkāpuma pastāvēšanas laikā (29 %) bija identiska vidējai *BASF* daļai B 2 vitamīna tirgū periodā, kad pastāvēja ar šo tirgu saistītais pārkāpums, un ka

attiecīgajos tirgos gan prasītāja, gan arī *BASF* atradās aptuveni pa vidu starp pirmo un trešo tirgus dalībnieku.

45 Ar trešo daļu, kas ir izvirzīta vairāk pakārtotā nozīmē, prasītāja norāda, ka Komisija, nosakot naudas soda sākotnējo summu atkarībā no smaguma un neierindojošot prasītāju atsevišķā kategorijā starp *Roche* un *BASF* ar tādu sākotnējo summu, kas ir starp summu, kas noteikta *Roche* un *BASF*, bet kas ir tuvāka *BASF* summai, ir pārkāpusi samērīguma principu.

46 Tā atzīmē, ka 1998. gada 14. oktobra Lēmumā 1999/210/EK attiecībā uz EKL 85. panta piemērošanas procedūru (lieta IV/F-3/33.708 — *British Sugar plc*, lieta IV/F-3/33.709 — *Tate & Lyle plc*, lieta IV/F-3/33.710 — *Napier Brown Company Ltd*, lieta IV/F-3/33.711 — *James Budgett Sugars Ltd*) (OV L 76, 1. lpp., turpmāk tekstā — “Lēmums *British Sugar*”) Komisija naudas soda sākotnējās summas noteikšanai atkarībā no pārkāpuma smaguma nekavējās izšķirt trīs ražotāju kategorijas. Prasītāja, it īpaši, uzsver, ka *Tate & Lyle* tika ierindota otrajā kategorijā pēc *British Sugar*, lai gan tie abi divi kopumā pārstāvēja 90 % tirgus daļu divos attiecīgajos tirgos (rūpnieciskais un mazumtirdzniecības cukurs Lielbritānijā), kur *British Sugar* piederēja starp 51 un 54 % un *Tate & Lyle* piederēja starp 38 un 40 %, un ka to attiecīgās pozīcijas konkurences ziņā bija daudz tuvākas, salīdzinot ar divu citu tirgus dalībnieku ieņemtajām pozīcijām, kuriem kopā piederēja no 6 līdz 11 % tirgus un kas tika ierindoti trešajā kategorijā.

47 Atbildētāja uzskata, ka, ierindojošot prasītāju kopā ar *Roche* pirmajā pārkāpuma attiecībā uz B 5 vitamīnu kategorijā, tā nav pieļāvusi ne kļūdu vērtējumā, ne neievērojuši Pamatnostādnes, kā arī nav pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

Ievada piezīmes

- ⁴⁸ Vispirms ir jāatzīmē, ka no Lēmuma 655.–775. apsvēruma izriet, ka naudas sodi, ko Komisija ir uzlikusi par konstatētajiem EKL 81. panta 1. punkta un EEZ līguma 53. panta 1. punkta pārkāpumiem, tika uzlikti, pamatojoties uz Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu, un ka, lai gan Lēmums neietver noteiktas atsaucis uz Pamatnostādnēm, naudas sodu summas Komisija ir noteikusi, piemērojot Pamatnostādnēs ietverto metodi.
- ⁴⁹ Lai gan, nosakot katra naudas soda summu, Komisijai ir diskrecionāra vara un tai nav jāpiemēro precīza matemātiska formula (Pirmās instances tiesas 1995. gada 6. aprīļa spriedums lietā T-150/89 *Martinelli/Komisija*, *Recueil*, II-1165. lpp., 59. punkts), tā nedrīkst atkāpties no noteikumiem, ko tā pati sev ir noteikusi (skat., pēc analogijas, Pirmās instances tiesas 1991. gada 17. decembra spriedumu lietā T-7/89 *Hercules Chemicals/Komisija*, *Recueil*, II-1711. lpp., 53. punkts, ko apelācijas tiesvedībā apstiprina Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedums lietā C-51/92 P *Hercules Chemicals/Komisija*, *Recueil*, I-4235. lpp.). Tā kā Pamatnostādni ir akts, kura mērķis ir, ievērojot tiesību normas ar augstāku juridisko spēku, precizēt kritērijus, ko Komisija apņemas piemērot, īstenojot savu diskrecionāro varu attiecībā uz naudas soda noteikšanu, tad Komisijai, nosakot naudas soda apmēru, Pamatnostādni ir faktiski jāņem vērā, it īpaši attiecībā uz to imperatīvā veidā izteiktajām daļām (Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums lietā T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00 *JFE Engineering u.c./Komisija*, Krājums, II-2501. lpp., 537. punkts).
- ⁵⁰ Saskaņā ar Pamatnostādnēs noteikto metodi, aprēķinot attiecīgajiem uzņēmumiem piemērojamā naudas soda apmēru, par izejas punktu Komisija izmanto uz pārkāpuma smaguma pamata noteikto summu. Pārkāpuma smaguma noteikšanā

ir jāņem vērā paša pārkāpuma būtība, tā konkrētais iespaids uz tirgu, ja to var novērtēt, un attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apmēru (1.A punkta pirmā daļa). Šajā sakarā pārkāpumi ir sadalīti trijās kategorijās, tas ir — “nenozīmīgi pārkāpumi”, par kuriem paredzētais naudas soda apmērs ir starp 1 000 un 1 miljonu euro, “smagi pārkāpumi”, par kuriem paredzētais naudas soda apmērs ir starp 1 miljonu euro un 20 miljoniem euro, un “ļoti smagi pārkāpumi”, par kuriem paredzētais naudas soda apmērs pārsniedz 20 miljonus euro (1.A punkta otrās daļas no pirmā līdz trešajam ievilkumam). Pamatnostādnes nosaka, ka katrā no šīm kategorijām noteiktā sankciju skala dod iespēju izmantot dažādas pieejas, kas uzņēmumiem tiek piemērotas atkarībā no izdarīto pārkāpumu smaguma (1.A punkta trešā daļa). Saskaņā ar Pamatnostādnēm turklāt ir jāņem vērā pārkāpēju ekonomiskās iespējas radīt nopietnus zaudējumus citiem tirgus dalībniekiem, it īpaši patērētājiem, un naudas soda summa jānosaka līmenī, kas nodrošina pietiekamu atturošo raksturu (1.A punkta ceturtnā daļa).

- 51 Katrā no trim tādējādi definētajām pārkāpumu kategorijām noteiktā summa konkrētos gadījumos ir jālidzsvaro tā, lai ņemtu vērā katra uzņēmuma specifisko apmēru un, tādējādi, nelikumīgas rīcības reālo ietekmi uz konkurenci, kas it īpaši ir piemērojams tad, ja starp uzņēmumu, kas ir piedalījušies viena veida pārkāpumā, lielumu pastāv ievērojama atšķirība, un lai tādējādi piemērotu sākotnējo pamata summas apmēru specifiskam katra uzņēmuma raksturam (1.A punkta sestā daļa).

- 52 Šajā lietā prasītāja neapstrīd nedz ar B 5 vitamīnu saistītā pārkāpuma, kas tai tiek pārņemts Lēmumā, ļoti smagu raksturu, nedz arī apsvērumus, uz kuriem Komisija ir balstījusies, lai secinātu, ka šī pārkāpuma raksturs ir ļoti smags un kuri attiecas uz tā dabu, faktisko ietekmi uz tirgu un attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apmēru (Lēmuma 662.–674. punkts).

- 53 Turklāt prasītāja neapšaubā Komisijas šajā lietā izmantoto kritēriju (675. apsvērums), kas sākotnējās naudas soda summas noteikšanai paredz ņemt vērā attiecīgo vitamīnu produktu dažādu tirgu apmēru. Šis kritērijs būtībā nozīmē naudas soda, ko piemēro pirmajai uzņēmumu kategorijai, kuru Komisija izveido saistībā ar katru pārkāpumu, sākotnējās summas pielāgošanu, ņemot vērā katra attiecīga tirgus apmēru.
- 54 Prasītājas ar šo pamatu norādītā kritika attiecas uz atšķirīgu attieksmi, ko individuālās sākotnējās summas noteikšanas nolūkā aizliegtas vienošanās attiecībā uz B 5 vitamīnu dalībniekiem piemēro, pamatojoties uz Pamatnostādņu 1.A punkta ceturto un sesto daļu.
- 55 No Lēmuma 679.–681. apsvērumiem izriet, ka šajā lietā Komisija piemēroja šo atšķirīgo attieksmi atbilstoši uzņēmumu sadalīšanas kategorijās metodei, ka par šī dalījuma kritēriju tā izmantoja uzņēmumu relatīvo nozīmīgumu attiecīgajā tirgū, un ka šī kritērija piemērošanai tā izmantoja datus, ko veidoja attiecīgā produkta apgrozījums pasaulē.
- 56 Prasītāja neapstrīd vienošanās dalībnieku sadalīšanas vairākās kategorijas principu un vienotas sākotnējās naudas soda summas noteikšanu vienā un tajā pašā kategorijā ietilpstošiem dalībniekiem. Tā apstrīd konkrēto pašas prasītājas klasifikāciju, tas ir, faktu, ka tā ir ierindota pirmajā kategorijā kopā ar *Roche*, uzņēmumu *BASF* iekļaujot otrajā kategorijā. Pirmkārt tā uzskata, ka tā bija jāierindo trešajā kategorijā pēc *Roche* un *BASF* (pirmā daļa), un pakārtoti — ka tā bija jāiekļauj otrajā kategorijā kopā ar *BASF* (otrā daļa), un, turpmāk pakārtoti, ka tā bija jāiekļauj vidējā kategorijā starp *Roche* un *BASF* (trešā daļa).

Par pirmo daļu

57 Ar šī pamata pirmo daļu prasītāja būtībā pārmet Komisijai, ka, sadalot vienošanās attiecībā uz B 5 vitamīnu dalībniekus kategorijās, tā ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, neievērojot faktisko ekonomisko iespēju radīt būtiskus zaudējumus citiem tirgus dalībniekiem kritēriju, kuru paredz Pamatnostādņu 1.A punkta ceturtdaļa. Komisija nav ņēmusi vērā divus apstākļus, kuriem, atbilstoši prasītājas viedoklim, ir būtiska nozīme trīs attiecīgo uzņēmumu ekonomisko iespēju salīdzinājumā: no vienas puses, faktu, ka *Roche* un *BASF*, kas ir vertikāli integrēti, samazinot B 5 vitamīna cenu, varēja samazināt to konkurentu premiksu pakārtoto produktu tirgū peļņu; no otras puses, faktu, ka šie paši uzņēmumi, kas ražo plašu vitamīnu gammu, varēja pielietot cenu nosīšanu B 5 vitamīna tirgū, sedzot zaudējumus paaugstinot citu vitamīnu cenu.

58 Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka “pārkāpēju ekonomisko iespēju radīt būtiskus zaudējumus citiem tirgus dalībniekiem, it īpaši patērētājiem”, analīze, kas Komisijai kā pārkāpuma smaguma “nepieciešamo” elementu ir jāveic saskaņā ar Pamatnostādņu 1.A punkta ceturto daļu, ietver attiecīgo uzņēmumu apskatāmajā tirgū faktiskās nozīmes, tas ir — to ietekmes tirgū, vērtējumu. Šajā kontekstā uzņēmumiem attiecīgajā tirgū piederošās tirgus daļas, tās apskatot pēc apjoma vai vērtības, ir atbilstošs vērtējuma apstāklis tiktāl, ciktāl tas ļauj noteikt katra uzņēmuma relatīvo nozīmi tirgū (šajā sakarā skat. 1998. gada 17. decembra spriedumu lietā C-185/95 P *Baustahlgewebe*/Komisija, *Recueil*, I-8417. lpp., 139. punkts, un Pirmās instances tiesas 2003. gada 9. jūlija spriedumu lietā T-220/00 *Cheil Jedang*/Komisija, *Recueil*, II-2473. lpp., 88. punkts).

59 Prasītāja neapstrīd, ka Pamatnostādņu 1.A punkta ceturtdaļas piemērošanā uzņēmumu relatīvā nozīme attiecīgajā tirgū attiecas uz lietu, nedz arī to, ka šīs nozīmes vērtējumam tiek ņemts vērā B 5 vitamīna apgrozījums un attiecīgās tirgus

daļas pasaules tirgū. Šī pamata pirmās daļas ietvaros tā apstrīd vienīgi to, ka Komisija nav ņēmusi vērā *Roche* un *BASF* vertikālo integrāciju un vitamīnu gammas plašumu.

⁶⁰ Šajā sakarā ir jānorāda, ka ir taisnība, ka uzņēmuma tirgus daļa tā ietekmi tirgū parāda aptuveni, un, kā tas ir, piemēram, analizējot dominējošo stāvokli EKL 82. panta nozīmē, ka šādas ietekmes pilna un precīza apjoma vērtējumā nozīme var būt citiem apstākļiem (Tiesas 1979. gada 13. februāra spriedums lietā 85/76 *Hoffmann-La Roche/Komisija*, *Recueil*, 461. lpp., 48. punkts).

⁶¹ Tomēr var uzskatīt, ka, lai novērtētu pārkāpuma smagumu un noteiktu sākotnējo naudas soda summu, Komisija pārkāpēju faktisko ekonomisko iespēju radīt būtiskus zaudējumus citiem tirgus dalībniekiem vērtējumu varēja balstīt uz datiem, kas attiecas uz apgrozījumu un tirgus daļām attiecīgajā tirgū, ja vien šo datu nozīmi ievērojami nemazina īpaši apstākļi, tādi kā šī tirgus raksturojumi, kuru rezultātā, lai novērtētu uzņēmumu ietekmi tirgū, būtu jāņem vērā citi attiecīgie faktori.

⁶² Šajā lietā prasītāja, kas tiesas sēdē, starp citu, atzina, ka sadalījums kategorijās, pamatojoties uz B 5 vitamīna pasaules apgrozījumu, ietilpst Komisijas diskrecionārā varā, šādus īpašos apstākļus nav norādījusi.

63 Lai gan vertikālo integrāciju un produkta gammas plašumu attiecīgajā gadījumā var uzskatīt par apstākļiem, kam ir nozīme ietekmes, ko uzņēmums var īstenot tirgū, vērtējumā, un tie var būt par tirgus daļu faktoru papildinošiem šīs ietekmes raksturojumiem (skat., piemēram, attiecībā uz vertikālo integrāciju Tiesas 1978. gada 14. februāra spriedumu lietā 27/76 *United Brands/Komisija*, *Recueil*, 207. lpp., 67.–72. un 78.–81. punkts, un attiecībā uz produktu gammas plašumu — Tiesas 1983. gada 9. novembra spriedumu lietā 322/81 *Michelin/Komisija*, *Recueil*, 3461. lpp., 55. un 56. punkts), ir jākonstatē, ka šajā lietā argumenti, ko prasītāja norāda sakarā ar *Roche* un *BASF* vertikālo integrāciju un produktu gammas plašumu, nepierāda, ka attiecīgajā tirgū tiem ir īpašas un nozīmīgas konkurences priekšrocības.

64 Tātad, attiecībā uz vertikālo integrāciju prasītāja aprobežojas ar apgalvojumu, ka *Roche* un *BASF* paaugstinot B 5 vitamīna cenu, varēja samazināt premiksu ražotāju peļņu, kas ir šī vitamīna pircēji un *Roche* un *BASF* konkurenti premiksu pakārtoto produktu tirgū. Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka to varēja darīt arī prasītāja kā B 5 vitamīna piegādātāja, ar vienīgo atšķirību, ka, tā kā tā pati iepriekšējo maisījumu tirgū nebija aktīva, tā nevarēja gūt labumu no sava stāvokļa nostiprināšanas premiksu tirgū. Šī atšķirība tomēr vairāk attiecas uz motivāciju, kas trijiem ražotājiem varēja būt attiecībā uz B 5 vitamīna cenas paaugstināšanu, nevis uz ietekmi, ko tie varēja īstenot šī produkta tirgū.

65 Prasītāja atsauca uz piedāvātās vitamīnu gammas plašumu, lai apgalvotu, ka pateicoties ienākumiem, ko *Roche* un *BASF* varēja gūt no citu vitamīnu tirgiem, kas ir atšķirīgi, bet cieši saistīti tirgi, šie uzņēmumi varēja pielietot cenu nosīšanu attiecībā uz B 5 vitamīnu. Šajā sakarā ir pietiekami norādīt, ka iespēju izmantot cenu nosīšanu nevar prezumēt, balstoties tikai uz to faktu, ka attiecīgais uzņēmums ražo plašāku saistītu produktu gammu nekā tā konkurenti. Starp citu, tā kā prasītāja savas argumentācijas kontekstā uzsver, ka tā ražo tikai divus vitamīnus, ir svarīgi atzīmēt, kā tas izriet no Lēmuma 107. un 108. apsvēruma, ka prasītājas veiktā ražošana neaprobežojās ar B 5 un B 6 vitamīniem, bet ietvēra “plašu ētisko medikamentu, brīvā tirdzniecībā esošo veselības produktu un veterināro produktu gammu”, un ka 1998. gadā, kas ir ar B 5 vitamīnu saistītā pārkāpuma pēdējais pilnais kalendāra gads, tās veiktā pārdošana kopumā sasniedza 1 920 miljonus ECU, no kuriem, saskaņā ar

Lēmuma 113. apsvērumā norādīto tabulu, vienīgi 43 miljoni ECU tika gūti B 5 vitamīna pārdošanas rezultātā. Prasītāja nekādā veidā nav paskaidrojusi, kāpēc iespējama produkta cenu kara subsidēšanu var veikt vienīgi no ieņēmumiem, kas ir gūti no saistīto produktu pārdošanas.

- ⁶⁶ Šajos apstākļos prasītāja nav pierādījusi, ka vienošanās attiecībā uz B 5 vitamīnu dalībnieku sadalījumā kategorijās neņemot vērā *Roche* un *BASF* darbību premiksu tirgū un vitamīnu produktu tirgos, kuru skaits ir būtisks, Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā vai pārkāpusi Pamatnostādnes. Tādējādi pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

Par otro un trešo daļu

- ⁶⁷ Šī pamata otrajā un trešajā daļā prasītāja norāda, ka Lēmumā norādītā kritērija, kas nosaka, ka attiecīgās vienošanās dalībnieka relatīvās nozīmes tirgū vērtējums ir jāveic, ņemot vērā datus, kas attiecas uz attiecīgā produkta pasaules apgrozījumu un tirgus daļām pārkāpuma izdarīšanas pēdējā pilnā kalendāra gadā, piemērošanas rezultātā Komisijai *Daiichi* būtu jāierindo otrajā kategorijā kopā ar *BASF*. Tās ierindošana pirmajā kategorijā līdz ar *Roche* izriet no acīmredzamas kļūdas vērtējumā un nav savienojama ar vienlīdzīgas attieksmes principu.
- ⁶⁸ Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka šīs prasītājas pretenzijas lielā mērā balstās uz kļūdainu pieņēmumu, ka Komisijai Lēmumā uzņēmumu relatīva nozīme attiecīgajā tirgū būtu jānovērtē, izmantojot 1998. gada datus.

- 69 Ir taisnība, ka Lēmuma 681. apsvērumā Komisija norādīja, ka tā ir ņēmusi vērā “datus, kas attiecas uz attiecīgā produkta pasaules apgrozījumu pārkāpuma izdarīšanas pēdējā pilnā kalendāra gadā”, kas šajā lietā attiecībā uz B 5 vitamīnu ir 1998. gads.
- 70 Tomēr ievērojot citas Lēmuma rindkopas un to, ko prasītāja būtībā ir apstiprinājusi, atbildot uz Pirmās instances tiesas procesa organizatorisko pasākumu ietvaros uzdoto rakstveida jautājumu, rodas iespaids, ka, attiecībā uz katru no dažādiem pārkāpumiem, par kuriem Lēmumā ir paredzēts sadalījums kategorijās, veicot šo uzņēmumu sadalījumu, Komisija patiesība balstījās uz tirgus daļām, kas šiem uzņēmumiem piederēja pasaules mērogā visā pārkāpuma pastāvēšanas periodā.
- 71 Lēmuma 682. apsvērumš precizē, ka “faktori, kas ir izmantoti, lai iekļautu ražotājus dažādās kategorijās”, 683.–696. apsvērumā ir norādīti “attiecībā uz katru vitamīnu atsevišķi”.
- 72 No šiem apsvērumiem izriet, ka attiecībā uz katru no pārkāpumiem, kas ir saistīti ar A, E, B 2, B 5, C un D 3 vitamīniem, Komisija divas kategorijas ir noteikusi, “pamatojoties uz uzņēmumu relatīva nozīmīguma tirgū kritēriju”, un sākotnējo summu ir noteikusi, “ievērojot [šīs] kategorijas”. Lai katru uzņēmumu ierindotu katra pārkāpuma pirmajā vai otrajā kategorijā, Komisija ir balstījusies uz datiem, kas ir saistīti ar tirgus daļām. Tomēr, ievērojot Lēmuma 691. un 693. apsvērumā norādītos datus, kļūst skaidrs, ka šīs tirgus daļas nav iegūtas, balstoties uz attiecīgā produkta pasaules apgrozījumu pārkāpuma izdarīšanas pēdējā pilnā kalendāra gadā (skaitļi, kas bez iekavām ir norādīti tabulu attiecībā uz dažādiem Lēmuma 123. punktā norādīto vitamīnu produktu tirgiem otrajā ailē), bet tās ir vidējās tirgus daļas, kuras uzņēmumiem būtībā piederēja visā pārkāpuma izdarīšanas periodā (šīs vidējās tirgus daļas ir norādītas iekavās minēto tabulu otrajā ailē).

73 Šajos apstākļos ir jākonstatē, ka Lēmuma 681. apsvērumā norādītā atsauce uz pārkāpuma izdarīšanas pēdējo pilno kalendāra gadu, kas izriet no pārrakstīšanās kļūdas, nav piemērojama un tādējādi tā neveido pamatojuma sastāvdaļu uzņēmumu ierindošanai vienā vai otrā kategorijā.

74 Turklāt ir jāatzīmē, ka prasītāja nav izteikusi nekādu kritiku attiecībā uz datu, kas attiecas uz visu pārkāpuma izdarīšanas laiku, ņemšanu vērā, lai sadalītu uzņēmumus kategorijās atkarībā no to relatīvā nozīmīguma attiecīgajā tirgū. Turklāt šo datu nozīmi nevar apstrīdēt, jo Komisijai ir jānovērtē tāda pārkāpuma smagums, kuru katrs uzņēmums ir izdarījis vairāku gadu garumā. Savos rakstveida dokumentos norādot, ka Lēmumā norādītais sadalījums kategorijās nebalstās uz datiem, kas attiecas uz visu pārkāpuma izdarīšanas laiku, prasītāja tomēr, neapstrīdot pamatotību, apgalvo, ka ja šie dati tiktu ņemti vērā, tad no tiem joprojām izrietētu secinājums, ka saskaņā ar vienlīdzīgas attieksmes principu prasītāja būtu jāierindo otrajā kategorijā kopā ar *BASF* (skat. iepriekš minēto 44. punktu).

75 Tiesas sēdē prasītāja izteica šaubas par Lēmumā norādītajiem skaitļiem par uzņēmumiem visā pārkāpumu izdarīšanas laikā piederošajām tirgus daļām. Pasvītrotot, ka šo skaitļu izcelsme nav zināma, jo Komisijai tie netika iesniegti, prasītāja norāda, ka runa var būt tikai par Komisijas veiktajiem vērtējumiem, kas bez to pārbaudes tomēr nevar būt izmantojami pierādījumi.

76 Šis iebildums ir iesniegts ar nokavējumu un tādējādi, saskaņā ar Reglamenta 48. panta 2. punktu, ir nepieņemams. Prasītāja varēja to norādīt jau prasības pieteikuma stadijā, kurā tā, turpretim, pati balstījās, it īpaši, uz datiem, kas attiecas uz visu pārkāpuma izdarīšanas laiku, un precīzāk — uz tirgus daļām EEZ 1991.–1998. gadu laikā, kuras ir norādītas Lēmuma 123. punktā minētās tabulas attiecībā

uz B 5 vitamīnu trešajā ailē, lai atbalstītu savu argumentu par acīmredzamu kļūdu vērtējumā, kas ir pieteikta šī pamata otrās daļās ietvaros (skat. iepriekš minēto 41. punktu). Jebkurā gadījumā, pat ja šis iebildums būtu pieņemams, to nevarētu atbalstīt, jo, visbeidzot, prasītāja aprobežojas ar attiecīgo datu nenoteiktu kritiku un nesniedz ne mazāku norādi, kāpēc to precizitāti varētu apšaubīt.

77 No visa iepriekš minētā izriet, ka prasītājas argumenti, kas šī pamata otrās daļās ietvaros attiecas uz B 5 vitamīna karteļa dalībnieku pasaules apgrozījuma, pasaules tirgus daļu, apgrozījuma EEZ un tirgus daļu EEZ 1998. gadā secīgu salīdzinājumu (skat. iepriekš minēto 38.–41. punktu), ir jānoraida.

78 Kas attiecas uz tirgus daļu EEZ 1991.–1998. gada pārkāpumu izdarīšanas periodā salīdzinājumu, ko prasītāja ir veikusi tajā pašā kontekstā (skat. iepriekš minēto 41. punktu), tad tas līdzīgā veidā neattiecas uz lietu, ciktāl prasītāja neapstrīd Komisijas izvēli šajā lietā balstīties uz attiecīgā vitamīnu produkta apgrozījumu vai tirgus daļām pasaules mērogā, lai izmantotu dažādas pieejas sākotnējās summas noteikšanas stadijā. Turklāt, ņemot vērā attiecīga ģeogrāfiskā tirgus pasaules mērogu, ko prasītāja neapstrīd, no vienas puses (skat. Lēmuma 73. apsvērumu), un pašas vienošanās pasaules mērogu, no otras puses, šādu izvēli nevar apstrīdēt. Starp citu, ir jānorāda, ka attiecīgās vienošanās mērķis ir pasaules un reģionālu pārdošanas kvotu (ieskaitot Eiropas kvotu) piešķiršana dažādiem dalībniekiem (skat. Lēmuma 301. un 305. apsvērumu), kā rezultātā EEZ apgrozījuma vai tirgus daļas izvēle, pat ja pieņemtu, ka attiecīgā produkta tirgus ģeogrāfiskā platība bija ierobežota ar EEZ teritoriju, būtu maznozīmīga (šajā sakarā skat. 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 un T-252/01 *Tokai Carbon u.c./Komisija, Recueil*, II-1181. lpp., 195.–200. punkts).

- 79 Ir jākonstatē, ka prasītāja neatbalsta to, ka pareizais uzņēmumu relatīva nozīmīguma B 5 vitamīna pasaules tirgū vērtējums, izmantojot vidējās pasaules tirgus daļas, kas tiem ir piederējušas visā pārkāpuma izdarīšanas laikā, ir par pamatu prasītājas ierindošanai otrajā kategorijā kopā ar *BASF*. Tai pašai turpretim būtu jāatzīst, ka, pamatojoties uz šiem datiem, tās pozīcija (29 %) bija tuvāka, lai gan tikai par vienu procentu punktu *Roche* (36 %), nevis *BASF* (21 %) pozīcijai (skat. iepriekš minēto 41. punktu).
- 80 Tādējādi prasītāja nav pierādījusi, ka Komisija, neierindojoš prasītāju otrajā kategorijā kopā ar *BASF*, ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā.
- 81 Turpmāk kopumā ir jāpārbauda pretenzijas, kas šī pamata otrās daļas ietvaros attiecas uz vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, un šī pamata trešās daļas ietvaros attiecas uz samērīguma principa pārkāpumu. Šīs pretenzijas ir jāpārbauda tiktāl, ciktāl tās ir spēkā, tas ir, ciktāl tās pakārtoti pamatojas uz attiecīgajiem uzņēmumiem pasaules līmenī piederošajām tirgus daļām visā pārkāpuma izdarīšanas laikā.
- 82 Prasītāja uzskata, ka vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums izriet no tā, ka saistībā ar pārkāpumu, kas attiecas uz B 5 vitamīnu, to ierindoja pirmajā kategorijā kopā ar *Roche*, lai gan tās situācija nebija salīdzināma ar šī uzņēmuma situāciju, un ka pret prasītāju izmantotā pieeja atšķīrās no pieejas, ko izmantoja pret *BASF*, lai gan šī uzņēmuma situācija bija salīdzināma ar prasītājas situāciju. Turklāt vienlīdzīgas attieksmes princips netika ievērots tādēļ, ka *BASF* tika ierindots pārkāpuma saistībā ar B 2 vitamīnu otrajā kategorijā, lai gan tā stāvoklis attiecībā uz šo pārkāpumu bija salīdzināms ar prasītājas stāvokli pārkāpuma saistībā ar B 5 vitamīnu ietvaros (skat. iepriekš minēto 4. punktu). Visbeidzot, samērīguma principa pārkāpums izriet no tā, ka prasītāja netika ierindota vidējā kategorijā starp *Roche* un *BASF*.

83 Šajā sakarā ir jānorāda fakts, ka prasītāja neapstrīd pašu metodi, saskaņā ar kuru vienošanās dalībniekus sadala kategorijās, lai pielietotu dažādu attieksmi sākotnējās naudas soda summas noteikšanas stadijā. Saskaņā ar šo metodi, kuras princips, lai gan atbilstoši tam neņem vērā vienā kategorijā esošo uzņēmumu apmēra atšķirības, ir apstiprināts Tiesas judikatūrā (Pirmās instances tiesas 2003. gada 19. martā spriedums lietā T-213/00 *CMA CGM* u.c./Komisija, *Recueil*, II-913. lpp., 385. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Tokai Carbon* u.c./Komisija, 217. punkts), visiem vienā kategorijā esošajiem uzņēmumiem tiek noteikta vienota sākotnējā summa.

84 Protams, ka veicot šādu sadalīšanu kategorijās, ir jāievēro vienlīdzīgas attieksmes princips, saskaņā ar ko ir aizliegts attiekties pret līdzīgām situācijām atšķirīgi un pret atšķirīgām situācijām līdzīgi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatota. Turklāt saskaņā ar judikatūru, naudas soda apmēram, ņemot vērā pārkāpuma smaguma vērtējumam vērā ņemtus apstākļus, jābūt vismaz samērīgam (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Tokai Carbon* u.c./Komisija, 219. punkts, un minēto judikatūru).

85 Lai pārbaudītu, vai vienošanās dalībnieku sadalījums kategorijās atbilst vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principam, Pirmās instances tiesai, pārbaudot Komisijai šajā jautājumā piešķirtās diskrecionārās varas izmantošanas likumību, tomēr ir jāaprobežojas ar kontroli, vai šis sadalījums ir konsekvents un objektīvi pamatots (iepriekš minētais spriedums lietā *CMA CGM* u.c./Komisija, 406. un 416. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Tokai Carbon* u.c./Komisija, 220. un 222. punkts), nevis no paša sākuma jāaizstāj Komisijas veiktais vērtējums ar savu vērtējumu.

86 Šajā lietā, izņemot ar beta karotīnu un karotinoīdiem saistītos pārkāpumus, par kuriem Komisija uzskatīja, ka kategorijas nav jāveido (skat. Lēmuma 695. un 696. apsvērumu), saistībā ar katru Lēmuma konstatēto pārkāpumu Komisija veica sadalījumu divās kategorijās: pirmā kategorija ietver attiecīgā vitamīna pamata

ražotāju vai pamata ražotājus pasaules tirgū, un otrā kategorija ietver citu(s) šī vitamīna ražotāju(s), “kuru tirgus daļas bija ievērojami mazākas” (skat. Lēmuma 683., 685., 687., 689., 691. un 693. apsvērumu).

⁸⁷ Ir jāsecina, ka ražotāju sadalījums divās kategorijās — galvenie ražotāji un citi — nav uzskatāms par nesaprātīgu veidu, kā ievērot to relatīvo nozīmīgumu tirgū ar mērķi koriģēt sākotnējo summu, ja vien šāda pieeja nerada lielā mērā deformētu priekšstatu par tirgu. Šo secinājumu neietekmē tas, ka Lēmumā *British Sugar* (iepriekš minētais 46. punkts) Komisija, pielietojot savu plašo diskrecionāro varu, izmantoja citu sadalījuma metodi un nolēma izveidot divu kategoriju vietā trīs kategorijas, jo tirgus dalībnieku, kas ir šī lēmuma priekšmets, skaits un to tirgus daļu sadalījums bija katrā ziņā atšķirīgs no konkrētajā lietā esošās situācijas.

⁸⁸ Attiecībā uz šīs Lēmumā izmantotās sadalījuma metodes piemērošanu katram nākamajam pārkāpumam Komisija, balstoties uz tirgus daļām pasaules mērogā, kas tieši izriet no produkta apgrozījuma pasaulē visā pārkāpumu izdarīšanas periodā, sadalīja ražotājus divās iepriekš minētajās kategorijās šādā veidā:

Vitamīni	1. kategorija Pamata ražotājs(i) (tirgus daļa)	2. kategorija Cits(i) ražotājs(i) (tirgus daļa)
Vitamīns A	44 %	32 %–20 %
Vitamīns E	43 %–29 %	14 %–10 %
Vitamīns B 2	47 %	29 %–12 %
Vitamīns B 5	36 %–29 %	21 %
Vitamīns C	40 %–24 %	8 %–6 %
Vitamīns D 3	40 %–32 %	15 %–9 %

89 No šiem datiem izriet, ka Komisija vienmēr ir noteikusi robežu tur, kur starpība ir vislielākā, pat ja atšķirība ir viens procentu punkts. Galveno ražotāju kategorija ir ierobežota ar vienu uzņēmumu tikai tad, ja tam ir ļoti lielas tirgus daļas (44 un 47 %). Tirgus daļas 29 % apmērā, protams, tika uzskatītas par atbilstošām gan pirmajai, gan arī otrajai kategorijai, bet uzņēmuma, kuram šīs daļas piederēja, attiecīgais stāvoklis bija atšķirīgs: ierindošana otrajā kategorijā atspoguļoja 18 procentu punktu atšķirību ar pamata ražotāju (B 2 vitamīns), bet ierindošanas pirmajā kategorijā gadījumā atšķirība bija tikai 7 un 14 punkti (B 5 un E vitamīns). Vienīgais gadījums, kad, pamatojoties uz tirgus daļu 24 % apmēra, uzņēmums tika klasificēts kā “pamata ražotājs” (C vitamīns) atbilst 16 procentu punktu atšķirībai no tirgus līdera un pavisam nenožīmīgam (8 un 6 %) citu ražotāju stāvoklim.

90 Kas konkrētāk attiecas uz pārkāpumu, kas ir saistīts ar B 5 vitamīnu, tad neliela atšķirība starp *Roche*, kas ir vadošais tirgus dalībnieks, un prasītāju (7 procentu punkti), kā arī ņemot vērā ne pārāk lielo *Roche* tirgus daļu, ir ļāvusi Komisijai pilnīgi konsekvēnti un pilnīgi objektīvi, un tādējādi nepārkāpjot vienlīdzīgas attieksmes un proporcionalitātes principu, līdzīgi pirmajam tirgus dalībniekam un atšķirībā no trešā tirgus dalībnieka *BASF* uzskatīt prasītāju par “pamata ražotāju” un, tātad, noteikt tai tādu pašu sākotnējo summu kā *Roche*, kas ir augstāka par *BASF* noteikto sākotnējo summu.

91 Attiecībā konkrētāk uz prasītājas veikto salīdzinājumu starp tās stāvokli saistībā ar pārkāpumu, kas attiecas uz B 5 vitamīnu, un *BASF* stāvokli saistībā ar pārkāpumu, kas attiecas uz B 2 vitamīnu, — kā pamatoti norāda atbildētāja, apskatot katram no šiem uzņēmumiem visā pārkāpumu izdarīšanas periodā piederošās tirgus daļas (29 %) attiecīgi vienā un otrajā tirgū identiskumu un ņemot vērā, ka abi uzņēmumi attiecīgi vienā un otrajā tirgū atradās aptuveni pa vidu starp pirmo un trešo tirgus dalībnieku, tomēr nevar uzskatīt, ka to situācijas bija salīdzināmas.

92 Tā kā Komisijai bija jānovērtē uzņēmumu nozīmīgums katrā tirgū relatīvā izteiksmē, šos divus prasītājas norādītos apstākļu kopumus nevar vērtēt abstrakti un neatkarīgi no tirgus daļu sadalījuma. Šis sadalījums divos apskatāmajos gadījumos nebija salīdzināms. No vienas puses, pirmā dalībnieka stāvoklis pārkāpumā attiecībā uz B 2 vitamīnu bija neapšaubāmi stiprāks. No otras puses, pārkāpumā attiecībā uz B 2 vitamīnu gadījumā *BASF* tirgus daļa (29 %, tāpat kā *Daiichi* tirgus daļa attiecībā uz B 5 vitamīnu) bija tuvāka trešā tirgus dalībnieka (12 %) nekā pirmā tirgus dalībnieka stāvoklim (47 %), no kuriem to attiecīgi atdalīja 17 un 18 procentu punkti; turpretim, attiecībā uz pārkāpumu, kas ir saistīts ar B 5 vitamīnu, kā tas tika minēts iepriekš, *Daiichi* tirgus daļa (29 %) bija tuvāka pirmajam tirgus dalībniekam (*Roche*, 36 %) nekā trešajam tirgus dalībniekam (*BASF*, 21 %), no kuriem to attiecīgi atdalīja 7 un 8 procentu punkti.

93 Tādējādi, ja pieņem, ka EKL 81. panta piemērošanas ietvaros var izvirzīt vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu atšķirībā no pieņēmuma par nevienlīdzīgu attieksmi pret vienas un tās pašas vienošanās dalībniekiem, fakts, ka prasītājas pārkāpums saistībā ar B 5 vitamīnu un *BASF* pārkāpums saistībā ar B 2 vitamīnu tika klasificēti atšķirīgi, nešķiet veikts bez objektīva pamatojuma, un tādējādi nepārkāpj minēto principu.

94 Tādējādi šī pamata otrā un trešā daļa ir jānoraida.

95 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, pirmais pamats ir pilnībā jānoraida.

2. Par otro pamatu — prasītājas tikai daļēja vienošanās izpilde kā atbildību mīkstinošs apstāklis

Lietas dalībnieku argumenti

- 96 Prasītāja uzskata, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, “kļūdaini piemērojot tiesības faktiem”, un ir pārkāpusi Pamatnostādnes, neuzskatot *Daiichi* tikai daļēju slepenās vienošanās par B 5 vitamīnu izpildi par atbildību mīkstinošu apstākli, kas attaisnotu būtisku sākotnējās naudas soda summas samazinājumu (skat. iepriekš minēto 18. punktu).
- 97 Tā atgādina, ka no Pamatnostādnēm izriet, ka “vienošanās vai prakses, kas veido pārkāpumu, faktiska nepiemērošana” ir atbildību mīkstinošs apstāklis, kura loģiskas sekas ir naudas soda summas samazinājums. Tādējādi relatīvi mazāka naudas soda uzlikšana uzņēmumam, kas lika šķēršļus vienošanās izpildei, salīdzinot ar uzņēmumu, kas pilnībā ievēroja vienošanās noteikumus un kas tādējādi ir radījis būtiskāku kaitējumu konkurencei, būtu atbilstoša Komisijas politika.
- 98 Pirmkārt, prasītāja apgalvo, ka tā ar 1999. gada 9. jūlijā Komisijai spontāni nodoto uzņēmuma deklarāciju un atbildi uz paziņojumu par pretenzijām ir pierādījusi, ka, neveicot saskaņoto cenu paaugstināšanu vai novilcinot tās piemērošanu, prasītāja ir novilcinājusi tas sekas.
- 99 Otrkārt, prasītāja apgalvo, ka tā nevis ir ierobežojusi ražošanu, kā tas bija paredzēts vienošanās, bet drīzāk regulāri pārsniedza tai attiecībā uz Eiropu piešķirto budžetu, turklāt lielākā mērā nekā *Roche* vai *BASF*, tādējādi atbildot uz klientu prasībām un samazinot spiedienu uz cenām. Turklāt vairāku gadu garumā tā eksportēja uz Eiropu

vairāk kalcija D-pantotenāta (pantotenāta oksīds tūrā veidā turpmāk tekstā — “D-Calpan”) nekā tā ziņoja *Roche* un *BASF*, apmainoties ar informāciju karteļa ietvaros.

100 Tā apstrīd Lēmuma 729. apsvērumā norādīto Komisijas secinājumu, ka vienošanās dalībnieki tiem piešķirtos apjomus uzskatīja par minimāliem daudzumiem. Attiecība uz B 5 vitamīnu, šāds secinājums ir pretrunā ar pierādījumiem, ko prasītāja ir iesniegusi Komisijai 1999. gada 9. jūlija deklarācijā un kuri pierāda, ka piešķirtie apjomi bija kvotas, ko nedrīkstēja būtiski pārsniegt.

101 Treškārt, lai apstiprinātu apgalvojumus attiecībā uz tikai daļēju vienošanās izpildi un parādītu, ka tas ir bijis nevis karteļa izmantošanas savam labumam mēģinājums, bet gan mēģinājums ierobežot pasākuma negatīvo ietekmi uz apjomu un cenām, prasītāja norāda, ka tai nav bijusi nekāda tieša ekonomiska motivācija piedalīties sadarbībā attiecībā uz B 5 vitamīnu, un ja tā tajā ir piedalījusies, tad tikai tāpēc, ka pastāvēja *Roche* pretpasākumu draudi, kura prasītāju no šī tirgus varētu mēģināt izspiest. Prasītāja apgalvo, ka tā ne īpaši vēlējusies paaugstināt savas cenas attiecībā uz *D-Calpan*. No vienas puses, tā baidījies, ka premiksu ražotāji pievērsīsies no Ķīnas importētajam *D-Calpan* vai no Japānas vai Austrumeiropas importētajam kalcija DL-pantotenātam (aizstājējprodukts, kas ietver līdz 45 % *D-Calpan* un ko izmanto tikai dzīvnieku barībā). No otras puses, tā bažījās, ka premiksu neatkarīgo ražotāju iespējas konkurēt ar *Roche* un *BASF* premiksu pārdošanā dzīvnieku barības ražotājiem samazināsies, kas pastiprinās neatkarīgo ražotāju, kas ir prasītājas *D-Calpan* pārdošanas Eiropā pamata klienti, izspiešanas no tirgus tendenci.

102 Atbildētāja uzskata, ka tā Lēmumā ir pamatoti atteikusies atzīt norādīto prasītājas atbildību mikstinošu apstākli un atsaucas uz Lēmuma 728. un 729. apsvērumā

noteiktajiem vērtējumiem (skat. iepriekš minēto 18. punktu). Tā piebilst, ka Pamatnostādņēs starp atbildību mikstinošiem apstākļiem ir norādīta “nelikumīgas vienošanās vai prakses nepiemērošana” un norāda, ka prasītājas rīcība šajā lietā šādai kvalifikācijai neatbilst, jo saskaņā ar pašas prasītājas atzīto, vienošanas ietvaros norunāto cenu paaugstināšanu tā daļēji piemēroja.

Pirmās instances tiesas vērtējums

¹⁰³ Ar šo pamatu prasītāja, balstoties uz faktisku vienošanās nepiemērošanu, kas saskaņā ar Pamatnostādņu 3. punkta otro ievilkumu ir atbildību mikstinošs apstāklis, vēlas panākt tai uzliktā naudas soda summas samazinājumu. Vienošanās par cenām un apjomiem tā izpildīja tikai daļēji, mēģinot mikstināt sekas un pamatojoties uz bažām, ka tās klienti — premiksu ražotāji — nepievērsīsies citiem piegādes avotiem, vai to iespējas konkurent ar *Roche* un *BASF* nesamazināsies, no kā izriet, ka tie tiks izspiesti no premiksu tirgus. Atsakoties prasītājai piešķirt naudas soda summas samazinājumu šajā sakarā, Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā un Pamatnostādņu pārkāpumu.

¹⁰⁴ Lēmuma 728. apsvērumā Komisija norāda uz Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumu lietā T-308/94 *Cascades*/Komisija, *Recueil*, II-925. lpp., 23. punkts, kurā Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka ja uzņēmums, kura piedalīšanās vienošanās par cenām ir noteikta, tirgū nav rīkojies ar konkurentiem saskaņotā veidā, tas ne vienmēr apstāklis, ko, nosakot atbilstošā naudas soda summu, jāņem vērā kā atbildību mikstinošu apstākli.

¹⁰⁵ Jāņem vērā, ka minētā sprieduma ietvaros Pirmās instances tiesa īstenoja kontroli pār Komisijas lēmumu, kam Pamatnostādnes, kuras kopš to pieņemšanas brīža

noteikti paredz ņemt vērā faktisku nelikumīgas vienošanās neievērošanu kā atbildību mikstinošu apstākli, nebija piemērojamas, jo tās tika pieņemtas pēc šī lēmuma. Kā tas ir jau norādīts iepriekš minētajā 49. punktā, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Komisija nedrīkst atkāpties no noteikumiem, ko tā ir noteikusi pati sev. Turklāt vienošanās dalībnieka ar citiem dalībniekiem saskaņotu pasākumu vairāk vai mazāk pilnīga izpilde, lai gan tā neietekmē atbildības esamību, var ietekmēt atbildības smagumu un tādējādi sankciju līmeni (šajā sakarā skat. Tiesas 2002. gada 15. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, I-8375. lpp., 508.–510. punkts, un 2005. gada 28. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P, C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 145. punkts).

106 Tātad, uzskatot, ka tai nebija jāņem vērā saistību, ko prasītāja uzņēmusies vienošanās ietvaros par B 5 vitamīnu, pārkāpumu kā atbildību mikstinošu apstākli, Komisija ir pārkāpusi Pamatnostādnes.

107 Tomēr, lai noraidītu prasītājas norādītā atbildību mikstinošā apstākļa piemērošanu, Lēmumā Komisija vienlaicīgi uzskatīja, ka no lietas apstākļiem neizriet, ka prasītāja šīs saistības ir faktiski pārkāpusi, jo, no vienas puses, vienošanās dalībnieki bija vienojušies par mērķa cenām un noteica savas cenas tā, lai tās pietuvinātu minētajām mērķa cenām, un, no otras puses, tika piešķirti minimālie apjomi, kuru pārsniegšana nekādi nav uzskatāma par vienošanās pārkāpumu.

108 Jā šādi apsvērumi attiecas uz lietu un ir pamatoti, 106. punktā konstatētais Pamatnostādņu pārkāpums nav piemērojams tiktāl, ciktāl Komisijas izlemto attiecīgā atbildību mikstinošā apstākļa izslēgšanu attaisno pašas Pamatnostādnes, ja vien šajā lietā nav bijis prasītājas vienošanās faktiskas neizpildes.

- 109 Šajā sakarā pirmkārt ir jāatzīmē, ka, lai gan, kā to norāda atbildētāja, ir taisnība, ka vienošanās par mērķa cenām ne vienmēr nozīmē precīzu cenu piemērošanu, un vienošanos var uzskatīt par izpildītu tad, ja puses nosaka cenas, lai sasniegtu saskaņotu mērķi, tad tomēr šajā lietā šis arguments nevar izslēgt jebkādu prasītājas ar citiem dalībniekiem saskaņotās vienošanās par cenām pārkāpumu, jo no Lēmuma (skat. 304. apsvērumu) izriet, ka vienošanās attiecībā uz B 5 vitamīnu dalībnieki vienojušies ne tikai par mērķa cenām ("kataloga" cenas), bet arī par minimālajām cenām.
- 110 Otrkārt, ir jākonstatē, ka no lietas nekādi neizriet, ka vienošanās attiecībā uz B 5 vitamīnu dalībniekiem iedalītie budžeti tika uzskatīti par minimāliem apjomiem. Tieši pretēji, rodas iespaids, ka šie budžeti bija kvotas, ko principā nedrīkstēja pārkāpt. No Lēmuma izriet, ka kvotu noteikšanu papildināja procentuālos lielumos izteikto tirgus daļu piešķiršana vienošanās dalībniekiem, un ka minēto budžetu mērķis bija nodrošināt šo tirgus daļu pastāvēšanu (296, 297, 300.–302. un 305. apsvērumi).
- 111 Ar iepriekš minētajā 108. punktā norādītajiem Komisijas apsvērumiem acīmredzami nevar pamatot tās atteikumu atzīt norādīto atbildību mikstinošu apstākli par labu prasītājai.
- 112 Tā kā Lēmums ir minētajā veidā nelikumīgs, Pirmās instances tiesai, lai noteiktu, vai prasītāja, pamatojoties uz tās norādītajiem apstākļiem, bija tiesīga uz naudas soda samazinājumu aizliegtas vienošanās faktiskas neizpildes dēļ, jāisteno savas neierobežotās jurisdikcijas pilnvaras EKL 229. panta un Regulas Nr. 17 17. panta nozīmē.

- 113 Šim nolūkam Pirmās instances tiesa uzskata, ka ir jāpārbauda, vai no šiem apstākļiem izriet, ka periodā, kurā prasītāja bija aizliegtas vienošanās dalībiece, tā faktiski atturējās no tās piemērošanas, rīkojoties tirgū kā konkurente, vai vismaz tas, ka tā skaidri un būtiski pārkāpa pienākumus, kas attiecās uz aizliegtas vienošanās īstenošanu, tādā mērā, ka izjauca tās funkcionēšanu.
- 114 Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka lietā esoša informācija nedod pamatu atbildēt uz šo jautājumu apstiprinoši.
- 115 No vienas puses, kā norāda atbildētāja, prasītāja neapgalvo, ka tā atturējās no aizliegtas vienošanās jebkāda veida faktiskas piemērošanas.
- 116 No otras puses, ciktāl prasītāja norāda vienīgi uz daļēju vienošanās piemērošanu, tad prasītājas iesniegtie pierādījumi nepierāda, ka tā skaidri un būtiski pārkāpa pienākumus, kas attiecās uz aizliegtas vienošanās īstenošanu, tādā mērā, ka izjauca tās funkcionēšanu attiecībā uz B 5 vitamīna tirgu.
- 117 Pirmkārt, attiecībā uz faktisku vienošanās par cenu nepiemērošanu, prasītāja norāda šādus apstākļus:
- a) 1997. gada 5. aprīlī *Roche* paziņoja par cenas paaugstināšanu vairāk nekā par 4%; tomēr prasītājas Eiropas filiāles — *Daichi Pharmaceutical Europe* (turpmāk tekstā — “DPE”) — cenas sāka pārsniegt 1997. gada aprīļa cenas tikai 1997. gada jūlijā un cenu paaugstināšana kopumā līdz *Roche* līmenim *DPE* cenās tika atspoguļota pilnībā tikai sākot ar 1997. gada oktobri, tas ir, kādus sešus mēnešus pēc *Roche* paziņojuma;

- b) 1997. gada novembrī vai 1998. gada janvārī notikušajā sanāksmē ar *Roche* un *BASF* prasītāja neveiksmīgi iebilda pret *BASF* piedāvāto cenu paaugstināšanu Eiropā;
- c) 1998. gada 25. februārī *BASF* paziņoja par cenu paaugstināšanu par 5 %; tomēr *DPE* cenas tika paaugstinātas (mazāk nekā par 5 %) tikai maijā, un jūnijā tās tika atkal samazinātas līdz līmenim, kas ir zemāks nekā februāra līmenis;
- d) prasītāja nav sekojusi *BASF* 1998. gada aprīlī paziņotajai cenu paaugstināšanai, nedz arī *Roche* 1998. gada 13. jūnijā paziņotajai cenu paaugstināšanai;
- e) prasītājas *D-Calpan* tika regulāri pārdots gala patērētājiem par cenām, kas ir zemākas par "kataloga" cenām un par vienošanās noteiktajām minimālajām cenām, jo prasītāja nepiemēroja, traucēja vai novilcināja cenu paaugstināšanu un piešķīra atlaides, salīdzinot ar publicētajām cenām; precīzāk, prasītājas *D-Calpan* gala patērētājiem noteiktās cenas vidēji bija vairāk par 10 % zemākas nekā "kataloga" cenas un zemākas par minimālajām cenām.

¹¹⁸ Vispirms ir jānoraida b) apakšpunktā norādītais apstāklis, kas ir minēts Lēmuma 323. apsvērumā, jo tas parāda vienīgi to, ka 1997. gada novembrī vai 1998. gada janvārī notikušajā sanāksmē prasītāja izteica savu nepieņemšanu *BASF* piedāvātajai cenu paaugstināšanai, bet nekādā ziņā nenosaka stāvokli, kuru prasītāja varēja faktiski ieņemt tirgū pēc šīs sanāksmes.

119 Attiecībā uz d) punktā minētajiem apstākļiem, prasītājas apgalvojums, ka tā nav sekojusi *BASF* 1998. gada aprīlī paziņotajai cenu paaugstināšanai, nav nekādi pierādīts, jo prasītājas norādītie apstākļi pat nedod Pirmās instances tiesai iespēju šādu paaugstināšanu noteikt. Prasītājas šajā sakarā norādīta atsauce uz paziņojuma par pretenzijām 103. punktu ļauj pieņemt, ka šī paaugstināšana patiesībā ir tā, par ko *BASF* paziņoja 1998. gada 25. februārī un kas ir minēta c) punktā norādītajos apstākļos. Turklāt no tā paša paziņojuma par pretenzijām izriet, ka *Roche* 1998. gada 13. jūnijā paziņotās cenu paaugstināšanas mērķis bija vienīgi atbalstīt un īstenot *BASF* 1998. gada 25. februārī izteikto iniciatīvu. Tādējādi rodas iespaids, ka galu galā visi c) un d) punktā minētie apstākļi ir reducēti līdz ļoti ierobežotai piekrišanai vienai un tai pašai cenu paaugstināšanas iniciatīvai, ko ir izteikuši citi vienošanās dalībnieki.

120 Attiecībā uz a) punktā minēto apstākli, — lai gan šķiet, ka to apstiprina DPE vidējo pārdošanas cenu, kas ir aprēķinātas uz mēneša bāzes pamata par laiku no 1996. līdz 1999. gadam, tabula (turpmāk tekstā — “DPE tabula”, ko prasītāja ir iesniegusi administratīvās procedūras laikā un ir pievienojusi lietai šajā procesā), tās nozīme, ņemot vērā divus citus prasītājas Komisijai iesniegtos un lietai pievienotos dokumentus, kas, it īpaši, uz trimestru pamata parāda vidējās prasītājas cenas Eiropā, kuras ir noteiktas gala patērētājiem pārkāpumu izdarīšanas laikā, šķiet lielā mērā relatīva. Šie dokumenti — grafiks, kas parāda vidējo *Daiichi* pārdošanas cenu Eiropā attīstību laikā no 1985. līdz 1999. gadam, un tabula, kas attiecas uz vidējām *Daiichi* pārdošanas cenām Eiropā, kuras ir aprēķinātas uz gada un trimestru bāzes pamata (turpmāk tekstā, attiecīgi — “*Daiichi* grafiks” un “*Daiichi* tabula”), — parāda, ka šo cenu līmenis nepārprotami bija augstāks nekā DPE tabulā norādītās DPE cenas. No *Daiichi* grafika, it īpaši, izriet, ka pašas prasītājas vidējā cena 1997. gada otrā trimestra sākumā bija 36 vācu markas (DEM), pretēji DPE tabulā norādītajām 32,05 DEM, kas ir tajā pašā laikā piemērotā DPE cena. Savukārt, *Daiichi* tabula parāda, ka pašas prasītājas vidējā cena 1997. gada otrā trimestra laikā bija par 4,3 % augstāka nekā tās vidējā cena iepriekšējā trimestrī, kas pilnībā atbilst pieņēmumam, ka *Daiichi* piekrita cenu paaugstināšanai par 4 %, kuru *Roche* paziņoja 1997. gada 5. aprīlī.

121 Tiesas sēdes laikā aicināta paskaidrot atšķirīgo šo cenu līmeni un norādīt, kādēļ konkrētā pamata pārbaudes ietvaros ir vajadzīgs dažreiz atsaukties uz DPE cenām un dažreiz — uz *Daiichi* cenām, prasītāja precizēja, ka mātes sabiedrība dažreiz piešķir DPE noteiktu rīcības brīvības pakāpi un lai izlemtu, vai daļēja vienošanās par cenām nepiemērošana ir pierādīta, būtu jāņem vērā mātes sabiedrības, tas ir, pašas prasītājas, praktizētās cenas. Šajos apstākļos vienošanās ietvaros saskaņoto cenu un DPE cenu salīdzinājums nevar patiesi parādīt pakāpi, kādā prasītāja ir atbalstījusi B 5 vitamīna cenu vienošanos.

122 Attiecībā uz e) punktā norādītajiem apstākļiem, — no tālāk minētās prasītājas iesniegtās tabulas, kuru atbildētāja nav apstrīdējusi un kuras dati ir ņemti no Lēmuma 304., 323. un 325. apsvēruma un *Daiichi* grafika un tabulas, izriet, ka laikā no 1991. gada oktobra līdz 1994. gada beigām prasītājas pārdošanas cenas Eiropā sastādīja starp 90 % un 93 % no minimālajām saskaņotajām cenām.

Datums	Eiropai noteiktā "Kataloga" cena (DEM)	Eiropai noteiktā minimālā cena (DEM)	<i>Daiichi</i> vidējā cena Eiropas patērētājiem (DEM)
1/10/1991	29,50	28,50	26,00
1/04/1992	32,50	31,00	28,50
1/04/1993	36,50	35,00	32,00
1994	39,00	37,50	35,01
1995	40,00	n.d.	35,33
1996	n.d.	n.d.	34,33
1997	43,00	n.d.	36,79
1998	46,00	n.d.	39,98

123 Tomēr no lietas dokumentiem noteikti neizriet, ka 1994. gadam norādītā minimālā cena 37,50 DEM bija visam šim gadam noteiktā vidējā cena. It īpaši ņemot vērā

Lēmuma 304. apsvērumu, nebūt nevar izslēgt, ka šis skaitlis atbilst tikai konkrētā 1994. gada brīdī, piemēram, 1994. gada 1. aprīlī, noteiktai vērtībai, kā to, šķiet, apstiprina *BASF* 1999. gada 23. jūnijā Komisijai nosūtītajai vēstulei pievienots dokuments BASFAG 000301, no kā izriet, ka vidējā pārdošanas cena šī gada ietvaros var visādā ziņā būt zemāka par 37,50 DEM. Prasītājas vidējās pārdošanas cenas 1994. gadā tādējādi var veidot pat vairāk nekā 93 % no šīs vidējās pārdošanas cenas.

124 Starp prasītājas pārdošanas cenām un minimālajām saskaņotajām pārdošanas cenām konstatētā starpība nešķiet būtiska un tā ir pierādīta tikai attiecībā uz trīs gadu un trīs mēnešu periodu, lai gan kopējais pārkāpuma ilgums ir astoņi gadi (no 1991. gada janvāra līdz 1999. februārim, kā tas izriet no Lēmuma 2., 296.–300., 312., 620. un 706. apsvēruma, nevis no 1991. gada septembra līdz 1999. gada februārim, kā tas pareizrakstības kļūdas dēļ norādīts Lēmuma 1. panta 2. punkta f) apakšpunktā). Turklāt no tās pašas tabulas izriet, ka prasītājas pārdošanas cenu attīstība šī paša perioda laikā sakrīt ar minimālo saskaņoto cenu attīstību un visā pārkāpumu izdarīšanas laikā sakrīt ar “kataloga” cenu attīstību, turklāt šī sakritība ir būtiska.

125 Otrkārt, attiecībā uz iespējamu vienošanās par apjomiem nepiemērošanu, prasītāja apgalvo, no vienas puses, ka tā regulāri pārsniedza tai attiecībā uz Eiropu piešķirto budžetu, kas tika darīts nozīmīgākā proporcijā nekā *Roche* vai *BASF*, un, otrkārt, ka tā vairāku gadu garumā eksportēja vairāk *D-Calpan* uz Eiropu nekā tā ziņoja *Roche* un *BASF* informācijas apmaiņas ietvaros kartēļa iekšienē.

126 Attiecībā uz budžeta pārsniegšanu, pamatojoties uz tālāk norādīto tabulu, kuru neapstrīd atbildētāja un kuru prasītāja izstrādāja, pamatojoties uz paziņojuma par pretenzijām pielikumos norādītajiem datiem un prasītājas Komisijai administratīvās procedūras gaitā iesniegtajiem dokumentiem, ir jākonstatē, ka *Roche* un *BASF* arī paši bieži pārsniedza savus budžetus, un ka prasītājas pārsniegšanas apmērs bija

nozīmīgs tikai 1991.–1993. gada laikā, turklāt tieši 1991. un 1992. gadā *Roche* reģistrēja vislielāko tā veikto pārsniegšanu.

Gads	<i>Daiichi</i> Eiropai noteiktais budžets*	<i>Daiichi</i> pārdošana Eiropā*	<i>Daiichi</i> indekss**	<i>Roche</i> indekss**	<i>BASF</i> indekss**
1991	370	411	111 %	114 %	86 %
1992	435	567	130 %	116 %	102 %
1993	470	646	137 %	95 %	104 %
1994	635	670	106 %	87 %	90 %
1995	640	607	95 %	85 %	78 %
1996	550	560	102 %	102 %	121 %
1997	585	606	104 %	110 %	86 %
1998	580	438	78 %	110 %	103 %

*: miljonos tonnu.

** : norādītā pārdošana procentos no Eiropai paredzētā individuālā budžeta.

127 Turklāt dati, uz kuriem balstās prasītāja, attiecas uz budžetiem un pārdošanu Eiropas nevis pasaules līmenī. No pašas prasītājas Komisijai sniegtajām deklarācijām, kas ir ietvertas prasības pieteikuma 88. punkta, izriet, ka reģionālo budžetu pārsniegšana, pretēji pasaules līmeņa budžetu pārsniegšanai par 2 %, vienošanās iekšienē problēmas neradīja.

128 Attiecībā uz prasītājas veikto datu, kas parāda mazāku tās pārdošanas Eiropā apjomus nekā faktiskā pārdošana, paziņošanu citiem vienošanās dalībniekiem vienošanās paredzētās regulārās informācijas apmaiņas ietvaros, — ja pieņem, ka šis apstāklis ir noteikts, tas pats par sevi nekādā veidā nemīkstinātu kaitīgas sekas, kas

patērētājiem ir radītas ar šajā lietā apskatāmo pret konkurenci vērsto vienošanos. Šāda rīcība vienīgi palīdzēja prasītājam slēpt un tādējādi atbalstīt atkāpes no vienošanās iekšienē attiecībā uz cenām un pārdošanas apjomiem saskaņotā rīcības virziena.

¹²⁹ Tātad, prasītājas šī pamata ietvaros norādītie apstākļi, pat apskatot tos kopumā, nedod pamatu secinājumam, ka tā skaidri un būtiski pārkāpa pienākumus, kas attiecās uz vienošanās, kas ir noslēgta starp tās dalībniekiem, īstenošanu. Jebkurā gadījumā nekāda lietā esoša informācija neliecina par to, ka šie apstākļi kādā noteiktā laikā faktiski izjauca vienošanās funkcionēšanu.

¹³⁰ Šajos apstākļos naudas soda summas samazināšana sakarā ar faktisku aizliegtas vienošanās nepildīšanu prasītājam nav piemērojama, no kā izriet, ka tās šajā sakarā izvirzītais prasījums ir jānoraida.

3. Par trešo pamatu — Paziņojuma par sadarbību piemērošana

¹³¹ Šis pamats ir par Paziņojuma par sadarbību piemērošanu prasītājam (skat. iepriekš minēto 19.–22. punktu) un tas ir sadalīts četrās daļās.

Par pirmo un otro daļu par attiecīgi Paziņojuma par sadarbību B un C Iedaļu piemērošanu

¹³² Ar šī pamata pirmo un otro daļu prasītāja norāda, ka, piemērojot Paziņojuma par sadarbību B Iedaļu, Komisijai prasītājam bija jāpiešķir pilnīgs atbrīvojums no naudas

soda vai tā samazinājums ne mazāk kā par 75 %, vai, pakārtoti, piemērojot šī paziņojuma B Iedaļu, naudas soda samazinājums no 50 līdz 75 %.

Lietas dalībnieku argumenti

— Par pirmo daļu

¹³³ Ar šī pamata pirmo daļu prasītāja norāda, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, “kļūdaini piemērojot tiesības faktiem”, un ir pārkāpusi Paziņojumu par sadarbību, uz šī paziņojuma B Iedaļas pamata nepiešķirot prasītājai pilnīgu atbrīvojumu no naudas soda vai ļoti būtisku tā samazinājumu par 75.–100 %, Tā uzskata, ka tā atbilst visiem šajā iedaļā ietvertajiem nosacījumiem.

¹³⁴ Konkrētāk attiecībā uz B Iedaļas b) punktā noteikto nosacījumu, kas paredz, ka uzņēmumam “pirmajam jāsniedz noteicoša informācija, kas apstiprina vienošanās esamību”, prasītāja apgalvo, ka laikā, kad tā iesniedza savas izziņas attiecībā uz B 5 vitamīnu Komisijai, pēdējai nav bijusi pietiekama informācija, lai pierādītu pārkāpuma esamību.

¹³⁵ Prasītāja atgādina, ka 2000. gada 7. jūnija lēmumā 2001/418/EK attiecībā uz EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanu (lieta COMP/36.545/F3 — Aminoskābes) (OV 2001, L 152, 24. lpp.) Komisija uzskatīja, ka pierādījuma apstākļi ir noteicoši Paziņojuma par sadarbību B Iedaļas b) punkta nozīmē tad, ja “tie paši par sevi ir pietiekami, lai noteiktu vienošanās esamību”. Atbilstoši prasītājas viedoklim, lai konkrētus pierādījuma apstākļus varētu uzskatīt par tādiem, kas nosaka

pārkāpumu, tiem jāattiecas uz un jāapraksta vienošanos veidojošie elementi, tas ir: sabiedrību identitāti un personu, kas piedalās pārkāpumā, vārdus un stāvokli; konkrētus datus par katru no dalībnieku kontaktiem un sanāksmēm; konkrētus datus par katrā sanāksmē notikušo diskusiju objektu un visas kopīgas vienošanās; fundamentālo vienošanās mehānismu vai *modus operandi* (piemēram, sanāksmju biežums, uzraudzības sistēmas esamība, struktūras vai nodibinājumi, kas pārrauga vienošanos); pārkāpuma ilgumu.

136 Prasītāja atzīmē, ka pierādījuma apstākļi attiecībā uz vienošanos par B 5 vitamīnu, ko *Roche* un *BASF* iesniedza pirms prasītājas 1999. gada 9. jūlija deklarācijas, ir tie, kas ietverti *Roche* 1999. gada 22. jūnija vēstulē Komisijai, kura administratīvajai lietai ir pievienota 1999. gada 24. jūnijā, un divos *BASF* dokumentos, kas tai pašai lietai ir pievienoti, attiecīgi, 1999. gada 15. un 25. jūnijā. Prasītāja uzskata, ka šo informāciju nekādā ziņā nevar raksturot kā noteicošu.

137 Prasītāja it īpaši norāda, ka *Roche* 1999. gada 24. jūnijā iesniegtie pierādījumi ietvēra statistikas dokumentus par periodu no 1995. līdz 1998. gadam. Tomēr, tā kā attiecīgais pārkāpums ilga no 1991. gada janvāra līdz 1999. gada februārim, nevar secināt, ka ar šiem pierādījumiem tika noteikts pārkāpuma ilgums. Šie pierādījumi arī neaprakstīja vienošanās pamatā esošo mehānismu: tie nekādā ziņā neattiecas uz saskaņoto cenu iniciatīvām un tikai nelielā mērā attiecās uz “saskaņotajām tirgus daļām”, nesniedzot konkrētu informāciju par atsevišķām sanāksmēm, vietām, kur tās ir notikušas, vai dalībniekiem. Prasītāja uzskata, ka *BASF* 1999. gada 15. un 25. jūnijā sniegtie pierādījumi bija nedaudz detalizētāki par *Roche* 1999. gada jūnijā sniegtajiem pierādījumiem, bet tie, tāpat kā pēdējie, bija nepilnīgi, it īpaši par pārkāpuma ilgumu. No tiem izriet, ka “vienošanās” pirmo reizi tika apspriesta 1992. gadā un “vienošanās par *Calpan*” tika pabeigtas 1998. gada beigās vai aptuveni šajā laikā.

- 138 Tomēr prasītāja norāda, ka tai nebija pieejas noteiktām *BASF* sniegtās informācijas daļām, kas tika uzskatītas par tādām, kuras satur komercnoslēpumu. Norādot, ka ir “ļoti maz iespējams, ka šī informācija padarītu *BASF* pierādījumus par “noteicošiem””, prasītāja lūdz Pirmās instances tiesu, piemērojot procesa organizatoriskos pasākumus, uzlikt Komisijai par pienākumu iesniegt Pirmās instances tiesai pilnu divu iepriekš minēto *BASF* iesniegto dokumentu versiju un apstiprināt, ka informācija, kurai prasītājai nebija pieejas, nepadara *BASF* sniegtos pierādījumus par noteicošiem.
- 139 Prasītājas Komisijai 1999. gada 9. jūlijā iesniegtie pierādījumi, turpretim, ievērojot to visaptverošu un detalizētu raksturu, bija noteicošie. Šie pierādījumi, it īpaši, ļāvuši Komisijai noteikt vienošanās vēsturi un sistēmu, tās pamatā esošo mehānisku, budžeta korekciju mehānismu un laiku, sanāksmju norises detaļas, vienošanās funkcionēšanu laikā no 1991. līdz 1997. gadam un vienošanās ilgumu. Prasītājas iesniegto pierādījumu noteicošs raksturs izriet arī no tā, ka Komisija, lai aprakstītu pārkāpumu Lēmumā, ir balstījusies gandrīz vai vienīgi uz šiem pierādījumiem (Pirmās instances tiesas 1988. gada 14. maija spriedums lietā T-317/94 *Weigl*/Komisija, *Recueil*, II-1235. lpp., 288. punkts). It īpaši, Lēmuma daļa, kas ir veltīta vienošanās attiecībā uz B 5 vitamīna aprakstam, (292. un 293. apsvērumi) ietver aptuveni divdesmit atsauces uz prasītājas iesniegtajiem citātiem, deklarācijām un dokumentiem; tajā pašā laikā tā ietver tikai divas atsauces uz *BASF* iesniegtajām deklarācijām un dokumentiem.
- 140 Prasītāja norāda, ka Komisija Lēmumā nav veikusi norādes par *Roche* un *BASF* sniegto pierādījumu noteicošu raksturu attiecībā uz katru vienošanos, par kuru tika noteikts sods. Attiecībā uz *Roche* un *BASF* rakstiem Komisija drīzāk veica “kopēju konstatāciju par visām dažādām ar vitamīniem saistītām aizliegtām vienošanām”. Ņemot vērā šo kopējo pieeju, rodas jautājums, vai Komisija pareizi novērtēja un kvalificēja *Roche* un *BASF* 1999. gada jūnijā iesniegtos pierādījumus kā noteicošus pārkāpuma attiecībā uz B 5 vitamīnu pierādīšanai. Šajos apstākļos prasītāja lūdz Pirmās instances tiesu pārbaudīt šos pierādījumus atkārtoti, salīdzinot tos ar “konkrētiem, pilnīgiem un brīvprātīgiem pierādījumiem” prasītājas 1999. gada 9. jūlijā iesniegtajiem pierādījumiem.

141 Atbildētāja apstrīd, ka prasītājam būtu piemērojama Paziņojuma par sadarbību B Iedaļa, jo prasītāja nebija pirmā, kas tai iesniedza noteicošus pierādījumus attiecībā uz vienošanos, kas ir saistīta ar B 5 vitamīnu. Atbildētāja atkārtoti Lēmumā norādītos argumentus, saskaņā ar kuriem pirmos noteicošos pierādījumus tai iesniedza *Roche* un *BASF*. Šie pierādījumi bija informācija par sabiedrību identitāti un noteiktām vienošanās iesaistītām personām, diskusiju priekšmetu, vienošanās pamata plānu un pārkāpuma ilgumu; atbildētāja precizē, ka *BASF* šos pierādījumus iesniedza 1999. gada 15. un 23. jūnijā un *Roche* — tā 1999. gada 22. jūnijā vēstulē.

142 Attiecībā uz prasītājas norādītajiem procesa organizatoriskajiem pasākumiem atbildētāja, no vienas puses, precizē, ka prasītājas rīcībā jau ir dokumenti, kuru iesniegšanu tā pieprasa, un, izņemot administratīvās lietas 4413. lapā norādīto *BASF* iesniegto informāciju par pārdošanu, kurai Komisija ir piešķirusi konfidencialitātes statusu, prasītājam tie tika nosūtīti paziņojuma par pretenzijām pieņemšanas brīdī. No otras puses, atbildētāja apstiprina šo dokumentu noteicošo raksturu vienošanās attiecībā uz B 5 vitamīnu esamības pierādīšanas nolūkā.

143 Attiecībā uz tās lūgumu veikt procesa organizatoriskos pasākumus, prasītāja atbildes rakstā uz repliku atzīmē, ka atbildētāja apstiprina, ka administratīvās lietas 4413. lapa prasītājam administratīvās procedūras gaitā netika nosūtīta tādēļ, ka tai tika piešķirts konfidencialitātes statuss. Šajā sakarā prasītāja precizē, ka tā vēlas nevis pati saņemt šīs lapas kopiju, bet drīzāk pieprasa, lai atbildētāja to iesniegtu Pirmās instances tiesai, lai tā pati varētu novērtēt, vai tajā norādītā informācija tika iesniegta, atbildot uz Komisijas uz Regulas Nr. 17 11. panta pamata izteikto lūgumu, un vai tā padara *BASF* sniegtos pierādījumus par noteicošiem Paziņojuma par sadarbību B Iedaļas b) punkta nozīmē.

— Par otro daļu

144 Attiecībā uz gadījumu, ja Pirmās instances tiesa nospriestu, ka prasītāja neatbilst Paziņojuma par sadarbību B Iedaļas a) punkta nosacījumiem, prasītāja šī pamata

otrajā daļā norāda, ka ciktāl prasītāja atbilst vismaz šīs iedaļas b) un c) punkta nosacījumiem, Komisija, nepiemērojot prasītājai būtisku naudas soda summas samazinājumu no 50 līdz 75 %, ko nosaka minētā paziņojuma C Iedaļa, ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, “kļūdaini piemērojusi tiesības faktiem”, un ir pārkāpusi Paziņojumu par sadarbību.

- 145 Atbildētāja norāda, ka, tā kā prasītāja nebija pirmā, kas iesniedza noteicošu informāciju, kura pierāda vienošanās esamību, tad tai nav piemērojama arī Paziņojuma par sadarbību C Iedaļā.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 146 Paziņojumā par sadarbību Komisija definēja nosacījumus, saskaņā ar kuriem uzņēmumus, kas ar to sadarbojas sakarā ar vienošanos veiktā izmeklēšanā, var atbrīvot no naudas soda vai piešķirt naudas soda summas, kas tiem citos apstākļos būtu uzliedams, samazinājumu (skat. Paziņojuma par sadarbību A Iedaļas 3. punktu).
- 147 Kā jau ir minēts Paziņojuma par sadarbību E Iedaļas 3. punktā, tas rada tiesisko palāvību, uz ko var balstīties uzņēmumi, kuri vēlas informēt Komisiju par vienošanās esamību. Ņemot vērā tiesisko palāvību, ko uzņēmumi, kas vēlas sadarboties ar Komisiju, uz šī paziņojuma pamata varētu gūt, Komisijai, nosakot prasītājai piemērojamā naudas soda summu un ievērojot tās sadarbību, tādējādi jārikojas saskaņā ar paziņojumu (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedumu lietā T-9/99 *HFB u.c./Komisija*, *Recueil*, II-1487. lpp., 608. punkts, un 2004. gada 8. jūlija spriedumu lietā T-48/00 *Corus UK/Komisija*, Krājums, II-2325. lpp., 192. un 193. punkts).

148 Atbilstoši šī paziņojuma B Iedaļai, “naudas soda summas, kas uzņēmumam būtu uzlikta sadarbības neesamības gadījumā, samazinājums vismaz 75 % apmērā, kas var tikt palielināts līdz pilnai naudas soda nepiemērošanai, tiek piešķirts” uzņēmumam, kas:

- “a) paziņo par slepenu vienošanos Komisijai pirms tā ar lēmumu ir uzsākusi pārbaudi attiecībā uz vienošanās dalībniekiem, ja vien Komisijas rīcībā jau nav pietiekamas informācijas paziņotās vienošanās esamības pārbaudei;
- b) pirmais sniedz noteicošu informāciju, kas pierāda vienošanās esamību;
- c) pārtrauc savu dalību aizliegtajā darbībā visvēlākais brīdī, kad tas par vienošanos paziņo;
- d) sniedz Komisijai visu lietderīgu informāciju un visus tā rīcībā esošus ar vienošanos saistītus dokumentus un pierādījumus un uztur pastāvīgu un pilnīgi sadarbību visā izmeklēšanas laikā;
- e) nav piespiedis citu uzņēmumu piedalīties vienošanās un nelikumīgajā darbībā tam nav bijusi iniciatora vai noteicoša loma”.

- 149 Turklāt minētā paziņojuma C Iedaļa nosaka, ka “uzņēmums, kas atbilst (B Iedaļas) b) un e) punktā noteiktajiem nosacījumiem un paziņo Komisijai par slepenu vienošanos pēc tam, kad Komisija ar lēmumu jau ir uzsākusi pārbaudi par uzņēmumiem — vienošanās dalībniekiem, ja vien šī pārbaude nebūtu sniegusi pietiekamu pamatu procedūras uzsākšanai, kas ir vērsta uz lēmuma pieņemšanu, tiek piešķirts naudas soda summas samazinājums no 50 līdz 75 %”.
- 150 Pilnīga atbrīvojuma no naudas soda vai tā summas samazinājuma, pamatojoties uz Paziņojuma par sadarbību B vai C Iedaļu, piešķiršanas nosacījums tādējādi, it īpaši, ir tas, ka attiecīgais uzņēmums ir pirmais, kas ir iesniedzis vienošanās esamības pierādīšanai noteicošu informāciju (B Iedaļas b) apakšpunktā noteiktais nosacījums).
- 151 Lēmuma 743. apsvēruma pirmajā teikumā Komisija uzskatīja, ka, “pamatojoties uz dokumentiem, ko *Roche* un *BASF* tās rīcībā iesniedza starp 1999. gada 2. jūniju un 30. jūliju, tie [bija] pirmie, kas Komisijai iesniedza noteicošu informāciju, lai pierādītu slepenās vienošanās esamību attiecībā uz B 2, B 5, C un D 3 vitamīnu, beta karotīna un karotinoīdu tirgos”. 745. apsvēruma pirmajā teikumā tā secināja, ka citiem uzņēmumiem tādējādi nav iespēju izpildīt šo nosacījumu.
- 152 Prasītāja, turpretim, norāda, ka tā atbilst šim pašam nosacījumam. Ar 1999. gada deklarāciju un tās pielikumiem tā Komisijai iesniedza informāciju, kas ir noteicoša, lai pierādītu vienošanos attiecībā uz B 5 vitamīna tirgu. Turpretim, informāciju, ko attiecībā uz minēto vienošanos pirms šīs deklarācijas iesniedza *Roche* un *BASF*, tas ir, informāciju, kas tika nodota ar *Roche* 1999. gada 22. jūnija vēstuli, kas ir reģistrēta 1999. gada 24. jūnijā, un divām *BASF* 1999. gada 15. un 23. jūnija vēstulēm (reģistrētas, attiecīgi, 1999. gada 15. un 25. jūnijā), nevar uzskatīt par noteicošu.

153 Ir jākonstatē, ka Lēmuma 743. apsvēruma pirmā teikuma formulējums neļauj saprast, vai Komisija uzskatīja, ka *Roche* un *BASF* atbilst B Iedaļas b) apakšpunkta nosacījumam kopumā attiecībā uz katru pārkāpumu, nedz arī to, vai attiecībā uz pārkāpumu, kas ir saistīts ar B 5 vitamīnu, Komisijas vērtējums balstās uz visas šo divu uzņēmumu norādītajā laikā (starp 1999. gada 2. jūniju un 30. jūliju) sniegto informāciju, tādējādi ieskaitot arī to, kas ir iesniegta pēc prasītājas 1999. gada 9. jūlija deklarācijas (proti, *Roche* un *BASF* 1999. gada 16. jūlija atbildes uz informācijas pieprasījumu, kurš attiecas, it īpaši, uz B 5 vitamīnu un ko Komisija tiem nosūtīja 1999. gada 26. maijā; skat. Lēmuma 132. apsvērumu).

154 Ņemot vērā Paziņojuma par sadarbību B Iedaļas b) apakšpunktu un C Iedaļu, kas nosaka naudas soda ļoti būtiska vai būtiska samazinājuma piešķiršanu vienīgi uzņēmumam, kas faktiski bija “pirmais”, kurš ir sniedzis noteicošu informāciju (Pirmās instances tiesas 2005. gada 15. jūnija spriedums apvienotajās lietās T-71/03, T-74/03, T-87/03 un T-91/03 *Tokai Carbon u.c./Komisija*, Krājumā nav publicēts — Krājums, II-10.* lpp., 365. punkts), šīs lietas vajadzībām tomēr nav jāpārbauda, vai Komisija uzskatīja un, attiecīgajā gadījumā, vai tā pamatoti uzskatīja, ka attiecībā uz pārkāpumu saistībā ar B 5 vitamīnu *Roche* un *BASF* abas divas atbilda nosacījumam, ko paredz Paziņojuma par sadarbību B Iedaļas b) apakšpunkts.

155 Turklāt Lēmuma 743. apsvēruma divdomība attiecībā uz pierādījumiem, ko Komisija ir ņēmusi vērā, izsakot vērtējumus saistībā ar Paziņojuma par sadarbību B Iedaļas b) apakšpunktu, netraucēja prasītājai novērtēt šo vērtējuma pamatotību un apstrīdēt to Pirmās instances tiesā, tāpat kā tā netraucē Pirmās instances tiesai veikt šo vērtējumu likumības kontroli, ievērojot šīs daļas ietvaros sniegtos argumentus.

156 Attiecībā uz “noteicošas informācijas, kas pierāda vienošanās esamību”, jēdzienu — no vienas puses, pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, ir jāsecina, ka šis jēdziens

neattiecas uz pierādījumiem, kas paši par sevi ir pietiekami, lai noteiktu vienošanās esamību, jo tas izriet no salīdzinājuma ar Paziņojuma par sadarbību B Iedaļas a) apakšpunkta formulējumu, kas ietver tieši īpašības vārdu “pietiekams”, kas, turpretim, šī paziņojuma B Iedaļas b) apakšpunktā nav izmantots (šajā sakarā skat. iepriekš minēto 2005. gada 15. jūnija spriedumu lietā *Tokai Carbon u.c./Komisija*, 362. punkts).

157 No otras puses, lai gan šī paziņojuma B Iedaļas b) apakšpunktā minētajai informācijai nav jābūt pašai par sevi pietiekamai, lai pierādītu vienošanās esamību, tai jābūt šim pašam nolūkam noteicošai. Attiecībā uz Komisijas veicamo izmeklēšanu runai jābūt nevis par vienkārši orientējošo informācijas avotu, bet gan par pārkāpuma konstatēšanas lēmumā par galveno pierādīšanas pamatu tieši izmantojamo informāciju.

158 Šajā lietā nav apstrīdams, ka prasītāja ar 1999. gada 9. jūlija iesniedza šāda veida informāciju par vienošanos, kas ir saistīta ar B 5 vitamīnu. Šī informācija ietvēra detalizētu vienošanās aprakstu, precizējot, it īpaši, tās dibināšanu un darbības periodu, dalībniekus un to motivāciju, vadošos principus (budžetu sistēma attiecībā uz pārdošanas sadalījumu, saskaņotā cenu paaugstināšana, informācijas apmaiņa), kā arī ļoti detalizēti aprakstīja vairākus kontaktus un sanāksmes, kas ir notikušas visā pārkāpuma periodā, norādot to datumus, mērķus un dalībnieku vārdus. Informācijai bija pievienoti dokumenti, kas detalizēti un ar skaitļiem parāda, it īpaši, budžetu sistēmu un saskaņotu cenu paaugstināšanu. Turklāt, kā prasītāja pamatoti norāda, Lēmumā norādītais pārkāpuma attiecībā uz B 5 vitamīnu apraksts pamatā balstās uz prasītājas sniegto informāciju.

159 Šajos apstākļos prasītāja var pamatoti apgalvot, ka jautājums, vai uzņēmums, kas pirmais iesniedza noteicošu informāciju, faktiski bija nevis prasītāja, bet *Roche* vai *BASF*, ir jāizskata, pamatojoties vienīgi uz informāciju, ko *Roche* un *BASF* iesniedza Komisijai līdz 1999. gada 9. jūlijam. Turklāt atbildētāja pati atbildes rakstā precizēja

743. apsvēruma pirmajā teikumā ietverto norādi, apgalvojot, ka pirmo informāciju, kas ir noteicoša vienošanās attiecībā uz B 5 vitamīnu esamības pierādīšanai, *BASF* iesniedza tās 1999. gada 15. un 23. jūnija vēstulēs un *Roche* — 1999. gada 22. jūnija vēstulē.

160 Šajā sakarā ir jāsecina, ka *BASF* līdz 1999. gada 25. jūnijam iesniegto informāciju, ko ietver 1999. gada 15. un 23. jūnija vēstules un kas izriet no šīs lietas dokumentiem, noteikti var uzskatīt par tādu, kas var veidot pamata pierādīšanas pamatu konstatējumam par vienošanos B 5 vitamīna tirgū un, attiecīgi, jebkurā gadījumā par šķērsli tam, lai prasītāja izpildītu Paziņojuma par sadarbību B Iedaļas b) punktā noteikto nosacījumu.

161 Ir jāatzīmē, ka 1999. gada 15. jūnija vēstule bez vienošanās dalībniekiem ietver precizējumus attiecībā uz noteiktām vienošanās sākotnējā posmā notikušajām sanāksmēm, norādot to norises vietu (Bāzele un Tokija) un to apmeklējošo personu vārdus. Tā norāda nelikumīgajā darbībā iesaistīto personu vārdus, karteļa sanāksmju trimestra biežumu un vispārējo vienošanās saturu (kvotu sadalījums, ikmēneša informācijas apmaiņa par pārdošanas apjomiem, cenu paaugstināšana), kā arī par pārkāpumu izdarīšanas periodu nosaka laiku no 1992. līdz 1998. gadam, kas ir periods, kas ietver gandrīz visu Lēmumā konstatēto pārkāpumu izdarīšanas periodu. Turklāt 1999. gada 23. jūnija vēstule tās pielikumos ietvēra skaitlisko informāciju attiecībā, it īpaši, uz vienošanās dalībniekiem piešķirtajām kvotām 1995. un 1996. gadam, kā arī “kataloga” un minimālajām cenām uz 1994. gada 1. aprīli — informāciju, kas konkretizēja un atbalstīja 1999. gada 15. jūnijā vēstulē norādītās nelikumīgās darbības aprakstu.

162 Iepriekš minētajā 160. punktā norādīto secinājumu neietekmē tas, ka *BASF* 1999. gada 15. jūnijā iesniegtā informācija neietver Lēmumā norādīto precīzo

pārkāpuma ilgumu, jo Paziņojuma par sadarbību B Iedaļas b) apakšpunkts nenosaka, ka attiecīgajam uzņēmumam jāiesniedz informācija par visiem Komisijas lēmumā konstatētajiem faktiem. Minēto secinājumu neietekmē tas, ka Lēmumā Komisija prasītājas sniegto informāciju izmantoja vairāk nekā *BASF* informāciju.

163 Šajos apstākļos, nepastāvot vajadzībai atbilstoši prasītājas šajā sakara izteiktajam lūgumam uzlikt atbildētājam par pienākumu iesniegt administratīvās lietas 4413. lapu vai citu dokumentu, nedz arī pārbaudīt, vai *Roche* 1999. gada 22. jūnijā vēstulē sniegto informāciju, kas ir šaurāka par *BASF* sniegto informāciju, savukārt var uzskatīt par noteicošu vienošanās attiecībā uz B 5 vitamīnu esamības pierādīšanai, līdz ar atbildētāju ir jākonstatē, ka prasītāja, neskatoties uz tās 1999. gada 9. jūnijā Komisijai sniegtās informācijas plašāku, detalizētāku un labāk dokumentētu raksturu, neatbilst Paziņojuma par sadarbību B Iedaļas b) apakšpunkta nosacījumam un tādējādi šī paziņojuma B vai C Iedaļa tai nav piemērojama.

164 Tā kā prasītāja nav pierādījusi, ka, atsakoties tai piemērot vienu vai otru no šīm iedaļām, Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā vai ir pārkāpusi Paziņojumu par sadarbību, šī pamata pirmā un otrā daļa ir jānoraida.

Par trešo un ceturto daļu — Paziņojuma par sadarbību D Iedaļas piemērošana

165 Ar šī pamata pakārtoti norādīto trešo un ceturto daļu prasītāja apgalvo, ka Komisijai, piemērojot Paziņojuma par sadarbību D Iedaļu, tai bija jāpiešķir vismaz naudas soda

samazinājumu 50 % apmēra vai, jebkurā gadījumā, samazinājumu, kas pārsniedz 35 %.

Lietas dalībnieku argumenti

— Par trešo daļu

¹⁶⁶ Ar trešo daļu prasītāja norāda, ka Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, pretēji tās rīcībai *Roche* un *BASF* gadījumā nepiemērojot prasītajai naudas soda samazinājumu 50 % apmēra uz minētā paziņojuma D Iedaļas pamata, lai gan prasītājas sadarbība atbilstoši tās viedoklim bija vismaz tikpat plaša un brīvprātīga kā *Roche* un *BASF* sadarbība, un tā ir notikusi tajā pašā administratīvās procedūras posmā.

¹⁶⁷ Prasītāja atgādina, ka no Pirmās instances tiesas 2001. gada 13. decembra sprieduma apvienotajās lietās *Krupp Thyssen Stainless* un *Acciai speciali Terni*/Komisija (T-45/98 un T-47/98, *Recueil*, II-3757. lpp., 245. punkts) un 2001. gada 13. decembra sprieduma lietā *Acerinox*/Komisija (T-48/98, *Recueil*, II-3859. lpp., 139. punkts) izriet, ka attiecīgo uzņēmumu sadarbība jāuzskata par salīdzināmu, ciktāl šie uzņēmumi tajā pašā administratīvās procedūras stadijā un analogiskos apstākļos iesniedza Komisijai salīdzināmu informāciju par faktiem, kas tiem tiek pārmesti. Šajā lietā vairāki faktori atklāj, ka prasītājas sadarbība bija salīdzināma tādā nozīmē, ka tā bija intensīvāka nekā *Roche* un *BASF* sadarbība, proti — apstākļi, kādos attiecīgie uzņēmumi kontaktēja Komisiju, pierādījumu iesniegšanas kārtība laika ziņā, brīvprātīgs pierādījumu iesniegšanas raksturs un iesniegto pierādījumu “pievienotā vērtība”.

168 Atbildētāja apstrīd, ka vienlīdzīgas attieksmes princips šajā lietā ir par pamatu tam, lai, balstoties uz Paziņojuma par sadarbību D iedaļu, prasītājam piešķirtu naudas soda samazinājumu par 50 %, kas būtu pieeja, identiska šajā sakarā attiecībā uz *Roche* un *BASF* izmantotajai pieejai. Tā norāda, ka prasītāja sazinājās ar Komisiju, lai izteiktu savu vēlēšanos sadarboties, ne agrāk kā vienu mēnesi pēc *Roche* un *BASF*, un ka faktiskā sadarbība ir notikusi tikai brīdī, kad Komisijai jau bija izšķirošie pierādījumi par vienošanos, kurus bija iesnieguši *Roche* un *BASF*. Tādējādi Komisija, īstenojot savas pilnvaras Paziņojuma par sadarbību D Iedaļā paredzētā samazinājuma robežu ietvaros (no 10 līdz 50 %) un piešķirot prasītājam naudas soda summas samazinājumu par 35 %, ir rīkojusies, nepieļaujot vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu.

— Par ceturto daļu

169 Turpmāk pakārtoti prasītāja šī pamata ceturtajā daļā norāda, ka, nepiešķirot prasītājam samazinājumu vairāk par 35 % saistībā ar Paziņojuma par sadarbību D Iedaļas 2. punkta pirmā un otrā ievilkuma izpildi, Komisija ir pārkāpusi šo paziņojumu un vienlīdzīgas attieksmes principu.

170 Šajā sakarā prasītāja atgādina, ka tai ir piešķirts samazinājums 35 % apmērā par Paziņojuma par sadarbību D Iedaļas 2. punkta pirmajā ievilkumā minēto nosacījumu izpildi, tas ir, par informācijas, dokumentu vai citu pierādījumu sniegšanu Komisijai, kas, pirms paziņojuma par pārkāpumiem nosūtīšanas, ir palīdzējuši apstiprināt izdarītā pārkāpuma esamību. Prasītāja tomēr norāda, ka nevienā Lēmuma daļā Komisija nav atzinusi, ka, neapstrīdot paziņojumā par pretenzijām norādīto faktu pareizību, prasītāja izpildīja arī Paziņojuma par sadarbību D Iedaļas 2. punkta otrajā ievilkumā paredzētos nosacījumus.

- 171 No šī paziņojuma D Iedaļas 2. punkta izriet, ka pirmais un otrais ievilkums nosaka nodalītus un atšķirīgus naudas soda summas samazināšanas pamatus. Šajos apstākļos tas, ka Komisija, ievērojot faktu, ka prasītāja ir izpildījusi paziņojuma D Iedaļas 2. punkta pirmā un otrā ievilkuma nosacījumus, nav piešķirusi prasītājai lielāku samazinājumu, veido tā kļūdainu piemērošanu vai vismaz šī paziņojuma radītās tiesiskās palāivības neievērošanu.
- 172 Turklāt šis Komisijas atteikums piešķirt prasītājai samazinājumu, pamatojoties uz to, ka prasītāja atbilst abiem Paziņojuma par sadarbību D Iedaļas 2. punkta ievilkumiem, ir arī vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums tiktāl, ciktāl tas neatbilst Komisijas praksei. Šajā sakarā prasītāja norāda iepriekš 46. punktā minēto lēmumu lietā *British Sugar* un Komisijas 1998. gada 9. decembra lēmumu 1999/271/EK attiecībā uz EKL 85. panta piemērošanu (IV/34.466 — *Transbordeurs grecs*) (OV 1999, L 109, 24. lpp.), kuros, attiecīgi, uzņēmumi *British Sugar* un *Anek* bija saņēmuši samazinājumu 50 % un 45 % apmērā sakarā ar to, ka tie vienlaicīgi izpildīja par Paziņojuma par sadarbību D Iedaļas 2. punkta pirmajā un otrajā ievilkumā noteiktos nosacījumus.
- 173 Atbildētāja apstrīd prasītājas prasījumu par naudas soda samazinājumu vairāk par 35 % sakarā ar minētā paziņojuma D Iedaļu. Tā uzskata, ka piešķirtais samazinājums 35 % apmērā balstās arī uz to, ka prasītāja nav apstrīdējusi faktus. Apstāklis, ka prasītāja nav apstrīdējusi faktus, ir minēts Lēmuma 754. apsvērumā (skat. iepriekš minēto 20. punktu). Pareiza šī apsvēruma interpretācija rāda, ka divas paredzētās iespējas ir tādas, ka, pirmkārt, uzņēmums dod ieguldījumu pārkāpumu esamības noteikšanā un neapstrīd faktu atbilstību, un, otrkārt, tas neapstrīd faktu atbilstību, nesniedzot ieguldījumu pārkāpumu esamības noteikšanā. Šāda interpretācija izriet no frāzes konteksta un no Lēmuma kopumā un no tās izriet, ka, lai gan neviens no uzņēmumiem nav apstrīdējis faktu atbilstību, attiecībā uz dažiem vitamīnu produktiem daži uzņēmumi nav izpildījuši nosacījumu attiecībā uz ieguldījumu pārkāpumu noteikšanā. Turklāt *Roche* un *BASF* piešķirtā samazinājuma līmenis apstiprina prasītājas veiktās Lēmuma interpretācijas neprecizitāti. Ja šāda interpretā-

cija būtu precīza, tad *Roche* un *BASF* piešķirtais samazinājums nebūtu balstīts uz to, ka šie uzņēmumi neapstrīdēja tiem norādītos ar pārkāpumiem saistītos faktus, un Komisijas katram no tiem piešķirtais samazinājums 50 % apmēra būtu neloģisks, jo maksimālais samazinājums saskaņā ar D Iedaļu tiem būtu piešķirts situācija, kas tie nav izpildījuši visus šajā iedaļā noteiktos nosacījumus pilnībā.

- 174 764. apsvērumā atbildētāja vienkārši nav norādījusi vēl vienu reizi D Iedaļas otro ievilkumu, bet ir atzīmējusi, ka šis apsvērumš tomēr vispārējā veidā attiecas uz prasītājas sadarbību ar Komisiju.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 175 Paziņojuma par sadarbību D Iedaļa paredz:

“1. Ja uzņēmums sadarbojas, neizpildot visus B un C [Iedaļā] uzskaitītos nosacījumus, tam no 10 līdz 50 % samazina naudas soda apmēru, kas tam būtu uzlikts gadījumā, ja tas nesadarbotos.

2. Proti, tāds gadījums var būt, ja:

- pirms paziņojuma par pretenzijām nosūtīšanas, uzņēmums sniedz Komisijai informāciju, dokumentus vai citus pierādījumus, kuri palīdz apstiprināt izdarītā pārkāpuma esamību;
- uzņēmums pēc paziņojuma par pretenzijām saņemšanas ziņo Komisijai, ka pēc būtības neapstrīd faktus, uz kuriem Komisija balsta savu apsūdzību.”

¹⁷⁶ Vispirms ir jāpārbauda jautājums, vai, kā to norāda prasītāja, naudas soda summas samazinājums par 35 %, ko Komisija tai ir piešķirusi saskaņā ar šo D Iedaļu, tika piešķirts vienīgi sakarā ar šīs iedaļas 2. punkta pirmajā ievilkumā minēto sadarbību, vai, kā norāda atbildētāja, minētā samazinājuma mērķis bija arī sniegt prasītājai atlīdzību par paziņojumā par iebildumiem minēto faktu atbilstības neapstrīdēšanu, ievērojot to, ka atbildētāja nenoliedz, ka prasītāja atbilst minētās iedaļas 2. punkta otrajā ievilkumā minētajam nosacījumam. Prasītājas paziņojumā par pretenzijām norādīto faktu neapstrīdēšana skaidri izriet arī no tās 2000. gada 2. oktobra atbildes uz šo paziņojumu formulējuma.

¹⁷⁷ Kā norāda atbildētāja, no Lēmuma faktiski izriet (148. pasvērums), ka neviens no astoņiem uzņēmumiem, kam saskaņā ar Lēmumu ir uzlikts naudas sods, neapstrīd Komisijas paziņojuma par pretenzijām pamatā esošo faktu atbilstību. Lai gan 746. apsvērums būtībā atkārtoto pilnu Paziņojuma par iebildumiem D Iedaļas tekstu un Komisija, piemērojot šīs iedaļas 2. punkta otro ievilkumu, ir noteikti piešķirusi *Merck KgaA* un *Aventis SA* naudas soda samazinājumu par, attiecīgi, 15 % un 10 %, par pret tiem izvirzīto faktu neapstrīdēšanu, kuri ir saistīti, attiecīgi, ar pārkāpumu saistībā ar C vitamīnu un pārkāpumu saistībā ar D 3 vitamīnu (763. un 767. apsvērums), tā atturējusies no šī paša noteikuma piemērošanas prasītājai un tai uzlikto naudas sodu samazināja tikai uz D Iedaļas 2. punkta pirmā ievilkuma pamata (764. apsvērums).

178 Savos rakstveida dokumentos prasītāja centās izskaidrot šo izlaidumu, norādot, ka ja uzņēmumu sadarbība bija ierobežota vienīgi ar faktu neapstrīdēšanu, tā veica samazinājumu, pamatojoties vienīgi uz šo sadarbības veidu, un noteikti atsaucās uz Paziņojuma par sadarbību D Iedaļas 2. punkta otro ievilkumu, bet attiecībā uz uzņēmumiem, kas sadarbojās arī atbilstoši šī noteikuma pirmajam ievilkumam, tas ir — *Roche, BASF, Solvay Pharmaceuticals BV, Daiichi, Eisai Co. Ltd* un *Takeda Chemical Industries Ltd*, tā, apvienojot divus sadarbības veidus, ir veikusi vienotu samazinājumu, tomēr attiecībā uz šo pēdējo samazinājumu tā vienkārši neminēja otro ievilkumu. Jebkurā gadījumā no Lēmuma konteksta skaidri izriet, ka prasītājam piešķirtais samazinājums pamatojas gan uz informācijas un dokumentu sniegšanu, gan arī uz faktu neapstrīdēšanu.

179 Šajā sakarā ir pietiekami konstatēt, ka šo paskaidrojumu Komisija pirmo reizi ir izteikusi Pirmās instances tiesā un ka tas nav norādīts Komisijas locekļu kolēģijas pieņemtajā Lēmumā. Vērtējumiem par prasītājas faktu neapstrīdēšanu būtu jābūt norādītiem apsvērumos attiecībā uz uzņēmuma sadarbību, kā tie bija noteikti norādīti ne tikai 148. apsvērumā attiecībā uz administratīvās procedūras gaitas aprakstu, bet arī 752., 753., 763. un 767. apsvērumā attiecībā uz *Merck* un *Aventis* (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedumu lietā T-31/99 *ABB Asea Brown Boveri/Komisija, Recueil*, II-1881. lpp., 242. un 244. punkts, un iepriekš minētajā 2004. gada 29. aprīļa sprieduma lietā *Tokai Carbon u.c./Komisija*, 413.–415., 439. un 453. punkts). Attiecībā uz prasītājas norādīto 754. apsvērumu, ievērojot tā formulējumu un, it īpaši, terminu “un/vai” lietojumu, ir jākonstatē, ka to nevar interpretēt tādā veidā, ka atbilstoši tam prasītāja nav apstrīdējusi faktu, uz kuriem Komisija balsta savas pretenzijas, atbilstību, it īpaši tāpēc, ka šis apsvērumš seko Lēmuma apsvērumiem (no 747. līdz 753.), kuros Komisija attiecībā uz katru uzņēmumu pārbaudīja tās sadarbības veidu un kuri attiecībā uz prasītāju un pretēji *Merck* un *Aventis* gadījumam neietver norādi par faktu neapstrīdēšanu.

180 Nemot vērā Lēmuma 749., 750. un 764. apsvērumu, kas attiecas uz prasītāju, Pirmās instances tiesa tādējādi var vienīgi atzīmēt, ka Komisija nav piemērojusi uzņēmumam Paziņojuma par sadarbību D Iedaļas 2. punkta otro ievilkumu, lai gan prasītāja šajā noteikumā paredzētos nosacījumus izpildīja.

181 No iepriekš minētā izriet, ka Komisija nav ievērojusi prasītājas pirms Lēmuma pieņemšanas veiktās sadarbības svarīgumu un ar šādu rīcību nelikumīgi liedza prasītājam gūt labumu no minētā noteikuma. Tā kā Komisija tādējādi ir pārkāpusi Paziņojumu par sadarbību, Pirmās instances tiesai ir jāīsteno sava neierobežotā jurisdikcija un šajā kontekstā jānodrošina tiesiskās palāvbības, kas prasītājam varēja rasties uz šī paziņojuma D Iedaļas pamata, aizsardzību.

182 Īstenojot šo kompetenci un ņemot vērā arī sadarbības, ko prasītāja ir veikusi pirms paziņojuma par pretenzijām nosūtīšanas, intensitāti, kas izriet no 1999. gada 9. jūlijā veiktās dokumentu kopiju nosūtīšanas Komisijai un daudziem Lēmumā ietvertajiem šīs sadarbības ietvaros sniegtās informācijas citātiem, kā arī šīs sadarbības spontāno raksturu, ko nebija izraisījusi izmeklēšanas pilnvaru izmantošana pret prasītāju, Pirmās instances tiesa uzskata, ka prasītājam ir jāpiešķir papildu samazinājums 15 % apmērā no naudas soda summas, kāda tā ir aprēķināta pirms Paziņojuma par sadarbību piemērošanas, kas ir pievienojams jau Komisijas piešķirtajam 35% samazinājumam.

183 Tā kā prasītāja tādējādi iegūst samazinājumu 50 % apmērā, tas ir, maksimālo Paziņojuma par sadarbību D Iedaļā paredzēto samazinājumu, tad prasītājas šīs daļas

ietvaros norādītās pretenzijas attiecībā uz Komisijas vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu konkrēti nav jāizskata.

- 184 No minētā izriet, ka prasītājam uzliktā naudas soda galīgais apmērs ir samazināms līdz 18 miljoniem euro.

Par dažu Lēmumā norādīto datu konfidenciālo raksturu

- 185 Ir jāatzīmē, ka daži dati, kas attiecas uz attiecīgā produkta apgrozījumu pasaulē pēdējos pilnos pārkāpuma izdarīšanas kalendāra gados un pārkāpuma izdarīšanas laikā iegūtajām tirgus daļām un kas ir norādīti publicētās Lēmuma versijas 123. apsvēruma, ir izlaistas vai aizstātas ar vērtību skalu, lai nodrošinātu komercnoslēpumu. Precīzāk, runa ir par datiem, kas attiecas uz A, E, B 5, beta karotīna un karotinoīdu tirgiem.

- 186 Nedz prasītāja, nedz arī Komisija sākotnēji nebija izteikusi lūgumu saglabāt šiem datiem konfidenciālu statusu.

- 187 Tā kā Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas Kancelejas instrukcijas, kas ir pieņemta 1994. gada 3. martā (OV 1994, L 78, 32. lpp.) un kas pēdējo reizi ir grozīta 2002. gada 5. jūnijā (OV 2002, L 160, 1. lpp.) 17. panta 4. punkts nosaka, ka “pēc

lietas dalībnieka lūguma vai pēc Pirmās instances tiesas iniciatīvas no publikācijas, kas tiek veikta saistībā ar lietu, var izlaist noteiktus datus, ja attiecībā uz konfidencialā statusa piešķiršanu šiem datiem pastāv likumīgā interese”, Pirmās instances tiesa procesa organizatorisko pasākumu ietvaros aicināja lietas dalībniekus izteikt viedokli par jautājumu, vai tie uzskata, ka pastāv likumīgā interese, lai iepriekš 185. punktā minētie dati būtu uzskatāmi par konfidencialiem saistībā ar šo lietu veicamajā publikācijā.

188 Prasītāja atbildēja, ka, ņemot vērā to vēsturisko raksturu, attiecīgajiem datiem vairs nav vajadzības piemērot konfidencialo statusu publikācijā, ko Pirmās instances tiesas veic saistībā ar šo lietu. Atbildētāja, izsakot savu piekrišanu datu, kas attiecas uz prasītāju, publicēšanai tiktāl, ciktāl ir saņemta prasītājas piekrišana, precizēja, ka, turpretim, datus, kas attiecas uz citiem uzņēmumiem, nevar nodot atklātībai, jo tie ietver komercnoslēpumu un šie uzņēmumi bija prasījuši piemērot konfidencialu statusu sakarā ar Lēmuma publicēšanu.

189 Tā kā minētie dati attiecas uz periodu (kas turpinājās līdz 1998. gadam), kas ir beidzies jau pirms sešiem gadiem, un tā kā tiem nav stratēģiskās vērtības, Pirmās instances tiesa, uzskatot, ka kopš šī laika tie ir ieguvuši vēsturisko raksturu (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 1996. gada 19. jūnijā spriedumu apvienotajās lietās T-134/94, T-136/94–T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94, T-148/94, T-151/94, T-156/94 un T-157/94 *NMH Stahlwerke u.c./Komisija, Recueil*, II-537. lpp., 25. un 32. punkts), nosprieda, ka publikācijās, kas tiek veiktas saistībā ar šo lietu, nav pamata piemērot šiem datiem konfidencialo statusu. Tādēļ daži dati, kas attiecas uz B 5 vitamīna tirgu, ieskaitot tos, kas ir saistīti nevis ar prasītāju, bet ar citiem uzņēmumiem, bija norādīti tiesas sēdes protokolā un, tāpat kā daži ar A un E vitamīniem saistītie dati, ir norādīti arī šajā spriedumā, palīdzot izprast Pirmās instances tiesas sakarā ar šīs prasības pirmo pamatu norādīto argumentāciju.

Par tiesāšanās izdevumiem

190 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Atbilstoši šī Reglamenta 87. panta 3. punkta pirmajai daļai, ja abiem lietas dalībniekiem spiedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Pirmās instances tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala.

191 Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs attiecībā uz būtisku tās prasījumu daļu, ir jāveic taisnīgs lietas apstākļu vērtējums, nospriežot, ka tā sedz četras piektdaļas savu tiesāšanās izdevumu un četras piektdaļas Komisijas norādīto tiesāšanās izdevumu, un ka pēdējā sedz vienu piektdaļu savu tiesāšanās izdevumu un vienu piektdaļu prasītājas norādīto tiesāšanās izdevumu.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (ceturtā palāta)

nospriež:

- 1) **naudas soda, kas prasītājam ir uzlikts ar Komisijas 2001. gada 21. novembra Lēmuma 2003/2/EK par EKL 81. panta un EEZ līguma 53. panta**

piemērošanas procedūru 3. panta f) punktu (Lieta COMP/E-1/37.512 — Vitamīni), apmēru samazināt līdz 18 000 000 euro;

- 2) **prasību pārējā daļā noraidīt;**
- 3) **prasītāja sedz četras piektdaļas savu tiesāšanās izdevumu un četras piektdaļas Komisijas norādīto tiesāšanās izdevumu; Komisija sedz vienu piektdaļu savu tiesāšanās izdevumu un vienu piektdaļu prasītājas norādīto tiesāšanās izdevumu.**

Legal

Mengozzi

Wiszniewska-Bialecka

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2006. gada 15. martā.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

E. Coulon

H. Legal

Satura rādītājs

Prāvas priekšvēsture	II - 719
Process un lietas dalībnieku prasījumi	II - 727
Juridiskais pamatojums	II - 728
1. Par pirmo pamatu — sākotnējās naudas soda summas noteikšana	II - 729
Lietas dalībnieku argumenti	II - 729
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 734
Ievada piezīmes	II - 734
Par pirmo daļu	II - 737
Par otro un trešo daļu	II - 740
2. Par otro pamatu — prasītājas tikai daļēja vienošanās izpilde kā atbildību mikstinošs apstāklis	II - 749
Lietas dalībnieku argumenti	II - 749
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 751
3. Par trešo pamatu — Paziņojuma par sadarbību piemērošana	II - 760
Par pirmo un otro daļu par attiecīgi Paziņojuma par sadarbību B un C iedaļu piemērošanu	II - 760
Lietas dalībnieku argumenti	II - 761
— Par pirmo daļu	II - 761
— Par otro daļu	II - 764
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 765
	II - 783

Par trešo un ceturto daļu — Paziņojuma par sadarbību D Iedaļas piemērošana	II - 771
Lietas dalībnieku argumenti	II - 772
— Par trešo daļu	II - 772
— Par ceturto daļu	II - 773
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 775
Par dažu Lēmumā norādīto datu konfidenciālo raksturu	II - 779
Par tiesāšanās izdevumiem	II - 781